

בית המשפט המחוזי בירושלים בפני סגן הנשיא, כב' השופט משה דרורי

ת"פ 22413-06-13 מדינת ישראל נ' פקיה (עציר)

המאשימה מדינת ישראל ע"י ב"כ עו"ד דפנה אברמוביץ מפרקליטות מחוז ירושלים – פלילי	מאשימה מראד פקיה (עציר) ע"י ב"כ עו"ד קובי סודרי ועו"ד אשרף אבו ראזק
---	--

נגד

הנאשם מראד פקיה (עציר) ע"י ב"כ עו"ד קובי סודרי ועו"ד אשרף אבו ראזק	מאשימה מדינת ישראל ע"י ב"כ עו"ד דפנה אברמוביץ מפרקליטות מחוז ירושלים – פלילי
---	--

מיני-רציו:

* בית המשפט הורה על זיכוי של הנאשם מעבירת שוד בנסיבות מחמירות, זאת לאחר שמצא, כי המדובב שעל עדותו נסמכת המאשימה לא דיבר אמת. בית המשפט גילה את מורת רוחו מהתנהלות המדובב ופסק, כי על הפרקליטות לערוך בדק בית יסודי ביחס לאותו מדובב, ותשקול שבע פעמים ושבע, האם יש מקום להעסיקו בדיכובים נוספים.

כנגד הנאשם הוגש, לפני למעלה משנה וחצי, כתב אישום, המייחס לו עבירות של שוד בנסיבות מחמירות ושהות בישראל שלא כדין. המדינה סומכת את ידיה על שתי ראיות: טביעות כף יד של הנאשם ועדותו של מדובב.

בית המשפט פסק כלהלן:

ככל שמדובר בטביעת כף היד, יש לקבוע, כי דין טביעת כף יד כדין טביעת אצבע. כמו כן, יש להוסיף בנסיבות, כי המעתק וההשוואה בוצעו בצורה מקצועית.

מבחינה משפטית, מאחר ומדובר בטביעת כף יד על לוח שיש בתדר המדרגות, ולא על טביעת כף יד או טביעת אצבע בתוך דירת השוד, ולא כל שהן שלא בחפצי השוד, מדובר בראייה נסיבתית חיצונית, שאין בה לבדה כדי להביא להרשעה.

הסברי הנאשם די בהם כדי להביא לזיכוי מעבירת השוד.

המדובב – שעמד במרכז תיק זה, לא אמר אמת, ולא ניתן להשתית ממצא עובדתי כלשהו על דבריו. מאחר ואין חולק כי הנאשם לאורך כל שיחותיו עם שני המדובבים הכחיש באופן נחרץ ועיקבי את השתתפותו בשוד, אותם קטעי דברים, ותנועות ידיים, שמכוחם ניסה המדובב להסיק כאילו הנאשם הודה בשוד – אינם יכולים לשמש בסיס להרשעה, הן בשל הקביעות העובדתיות כי המדובב אמר דברים או תאר מעשים שלא היו, והן – לחילופין – שאין בדברים אלה, גם אם נאמרו או בוצעו, כדי להוות ראיות מספיקות להרשעת הנאשם.

הכרעת דין

תוכן העניינים

<u>מספרי פסקאות</u>	<u>הנושא</u>
1-2	א. כללי
3-20	ב. כתב האישום
21-30	ג. תשובת הנאשם לכתב האישום, וקביעת מועדי הדיון
31-41	ד. ההליכים – מבט על
42-54	ה. השאלות המחייבות הכרעה בתיק זה
55-110	ו. טביעת כף יד
55-57	1.ו מבוא
58-64	2.ו תמצית טיעוני המדינה
65-70	3.ו תמצית טענות הנאשם
71-80	4.ו האם טביעת כף יד היא שוות ערך לטביעת אצבע 5.ו האם טביעת כף היד שהגיע למז"פ היא זו שנלקחה
81-82	מזירת האירוע
83-88	6.ו האם יש זכות בין טביעת כף היד שבזירה, לזו של הנאשם
89-107	7.ו משמעות טביעת כף היד במארג הראיות
108-110	8.ו טביעת כף היד – סיכום
111-187	ז. <u>המדובב</u>
111-112	1.ז מבוא
113-116	2.ז תמצית טענות המאשימה
117-120	3.ז תמצית טיעוני הסניגור
121-125	4.ז המדובב כעד – עמדה כללית של הפסיקה
126-138	5.ז המדובב שבפנינו – תמונת מצב כללית
139-153	6.ז אמינות המדובב
154-186	7.ז עדות המדובב על וידוייו של הנאשם או על תנועותיו, מהן ניתן להסיק כי הנאשם הינו אחד השודדים
154-161	1.7.ז "לא היה אף אחד בבית" 2.7.ז "מותר לנו לקחת לה" ואין ערך לשבועת
162-167	הזקנה היהודיה
168-186	3.7.ז עדות המדובב לפיה הנאשם סימן לו בתנועות ידיים שהשודדים היו רעולי פנים
187	8.ז המדובב – סיכום
188-196	ח. <u>הסבר הנאשם להימצאות טביעות כף היד בחדר המדרגות</u>
197-211	ט. <u>הערות לפני סיום</u>
212-216	י. <u>סיכום</u>

א. כללי

1. נגד הנאשם הוגש, לפני למעלה משנה וחצי, כתב אישום, המייחס לו עבירות של שוד בנסיבות מחמירות ושהות בישראל שלא כדין.
2. על פי הוראת **סעיף 182** סיפא **לחוק סדר הדין הפלילי** [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן – "**החסד"פ**"), אני מודיע, בפתח הכרעת הדין, כי החלטתי לזכות את הנאשם מעבירת השוד בנסיבות מחמירות, ולהרשיעו בעבירות של שהות בישראל שלא כדין.

ב. כתב האישום

3. עיקרו של כתב האישום מתייחס לאירועים שהיו ביום 4.6.13, אך בהסכמה (ראה: עמ' 1177, שורה 27) נקבע כי היום שבו בוצע השוד, היה יום 9.5.13 (להלן – "יום האירוע").
4. סעיף 1 לכתב האישום מייחס לנאשם את עבירות השהות הבלתי חוקית בישראל, בכך שהחל ממועד שאינו ידוע בדיוק למאשימה, כחודשיים בערך לפני יום האירוע, במספר מועדים וביום האירוע, שהה הנאשם בישראל, בלא שיש בידו היתר כדין.
5. על פי האמור בסעיף 2 לכתב האישום, ביום האירוע, בשעה 08:30 בבוקר, הגיע הנאשם עם שלושה אנשים, שזהותם אינה ידועה למאשימה, לביתה של המתלוננת, ילידת 1945, ברח' משה חובב, שכונת רמת בית הכרם, ירושלים, במטרה לשדוד אותה.
6. הבית היה נעול, והמתלוננת שהתה בחדר השינה. היא שמעה את אחד השודדים מתוך הבית, שואל אותה "מ', איפה את בבית?", "קרה משהו בבית, זה המשטרה, באנו לבדוק".
7. המתלוננת הבחינה באחד השודדים שעל ראשו כובע קסקט, ועליו הכיתוב "**משטרה**".
8. הנאשם, או אחד האחרים, זרק את המתלוננת על הרצפה. היא זעקה לעזרה, והאחרים, שהתלוו אל הנאשם, כפתו את ידיה ורגליה של המתלוננת ואף כיסו את פניה, וגררו אותה לחדר השירותים בבית.
9. הנאשם או מי מבין האחרים נכנס לשירותים, כאשר על ידיו כפפות ולראשו כובע; הוא תפס את המתלוננת, תוך שהוא חונק אותה, ועורך עליה חיפוש.
10. המתלוננת ניסתה לדבר על ליבו של הנאשם או אחד האחרים, אשר אמר לה: "**שקט, את [כנראה, צ"ל: אם] תדברי, אני הורג אותך**". כמו כן, אמר למתלוננת, שהם לא מוצאים את מפתח הכספת, ואמר לה לתת להם אותו.
11. הנאשם או אחד האחרים נכנס לשירותים, והניח על צווארה של המתלוננת סכין, תוך שהוא לוחץ את הסכין על צוואה של המתלוננת עם הקצה החד שלה.

12. המתלוננת אמרה לנאשם ולאחרים, היכן מפתח הכספת; משלא מצאו את המפתח, היכה הנאשם או אחד האחרים במתלוננת.
13. המתלוננת אמרה לנאשם ולאחרים שיש בתיקה סכום של כ-3,000 ₪. בתגובה, הנאשם או מי מבין האחרים אמר למתלוננת שהיא משקרת, והיכה אותה שוב.
14. הנאשם והאחרים גררו את המתלוננת לחדר השינה בבית, שם מסרה להם את מפתח הכספת, ואז החזירוה לשירותים.
15. הנאשם והאחרים לקחו את המתלוננת לחדר השינה בבית, שם הותירוה כפותה, סגרו את החלונות והתריסים, כיבו את האור וסגרו את דלת החדר.
16. הנאשם ואחרים שפכו חומר ניקוי מסוג אקונומיקה על רצפת הבית.
17. הנאשם והאחרים גנבו מביתה של המתלוננת תכשיטים, וביניהם: צמיד זהב, וכן פריטים אלה: כרטיס הנחה על סך 2,000 ₪; 3,000 ₪ במזומן; צרור מפתחות; ולחצן אזעקה.
18. כתוצאה ממעשיהם של השודדים, נגרמו למתלוננת חבלות קלות בגב ובפנים, כמו כן, נגרמו לה הלם, חרדה וסבל נפשי קשה.
19. במעשיו אלה, כפי שתוארו לעיל, גנב הנאשם, בצוותא חדא עם אחרים, דברים, ובשעת המעשה ובתכוף לפניו או לאחריו ביצע הנאשם מעשה אלימות באדם, כדי להשיג את הדבר הנגנב ולעכבו אצלו וכדי למנוע התנגדות לגניבת הדבר ולהתגבר עליה, כאשר הנאשם ואחרים, בחבורה, ובשעת השוד, היכו אדם או השתמשו באלימות אחרת כלפי גופו. כמו כן, נכנס הנאשם לישראל, או ישב בה, שלא כדין.
20. הוראות החיקוק לפיהן מואשם הנאשם, הן אלו:
- א. **שוד בנסיבות מחמירות** – עבירה לפי [סעיף 402\(ב\)](#) + [סעיף 29 לחוק העונשין](#), התשל"ז-1977;
- ב. **שהות בישראל שלא כדין** – עבירה לפי [סעיף 12\(1\) לחוק הכניסה לישראל](#), התשי"ב-1952.

ג. תשובת הנאשם לכתב האישום, וקביעת מועדי הדיון

21. תחילה, מיניתי את הסנגור המחוזי כסנגור ממונה של הנאשם (החלטה מיום ד תמוז תשע"ג (12.6.13)). אך, בהמשך הוברר, כי הנאשם מיוצג על ידי עו"ד פרטי, עו"ד קובי סודרי, המייצג אותו מאז 27.6.13 ועד היום (כולל שני הערעורים שהוגשו לבית המשפט העליון); ראה: ההצהרה בעמ' 1, שורה 12 לפרוטוקול מיום יט תמוז תשע"ג (27.6.13).

22. לאחר מספר דחיות, בשל אי קבלת החומר וטענות ביחס להסרת החיסיון, ניתנה תשובת הנאשם לכתב האישום, בדיון שהתקיים בפניי, ביום יא אב תשע"ג (18.7.13), עמ' 5 לפרוטוקול.
23. הנאשם, מפי סנגורו הנ"ל, הודה בסעיף 1 לכתב האישום, לעניין שהות בישראל שלא כדין במספר הזדמנויות, כאשר הוא מציין שאין ביכולתו לנקוב מועדים מדויקים. הוא מאשר שהוא גר בכפר אל גייב, ליד הכפר קטנה (סמוך לאבו גוש ולרמות, בתחומי יהודה ושומרון).
24. לגבי סעיף 2 לכתב האישום וכל האירועים הנטענים בהמשך כתב האישום בכל הקשור והכרוך לביצוע השוד, טענת הנאשם היא כי לא היה באירוע הזה, והיה במקום אחר. הסנגור מציין כי אינו מסוגל להגיד בוודאות היכן היה. הסנגור, עו"ד סודרי, והוסיף כי התאריך בכתב האישום הינו שגוי, תוך שהוא מפנה לכך כי ביום 4.6.13 – התאריך שמופיע בכתב האישום כיום האירוע של השוד – היה הנאשם עצור (כאמור לעיל, בפיסקה 3, הוסכם כי האירוע היה ביום 9.5.13).
25. הסנגור הוסיף ואמר: "לגבי כל העובדות האחרות – כופר מחוסר ידיעה. יחד עם זאת לצורך המשפט, אין מחלוקת על התרחשותם של העובדות השונות. בית משפט לא יצטרך לשמוע ראיות לצורך עניין זה. המחלוקת היחידה היא נוכחותו ומעורבותו של הנאשם בעובדות אלה" (עמ' 5, שורות 19-21 לפרוטוקול מיום יא אב תשע"ג (18.7.13)).
26. באותה ישיבה, הצהיר הסנגור על ויתור חקירת מספר עדי התביעה, תוך הדגשה כי הוא עומד על חקירת עד תביעה 16, שהוא המדובר, וכי ביחס לשאר העדים ימציא הודעה מאוחרת יותר. כמו כן, הצהיר עו"ד סודרי, כי אין לו טענות זוטא, ולפיכך, אין מניעה להגיש את אמרותיו של הנאשם, ולכל היותר תהיה לו חקירה ביחס לגובי ההודעות, ושגם על זה יודיע בנפרד (שם, עמ' 5, שורות 23-26).
27. בתשובה לשאלתי, לכמה זמן שיפוטי זקוק הסנגור לחקירתם הנגדית של עדי התביעה, הוא השיב: "אם יהיו ימי דיון מלאים, אני אומר שאני זקוק לשניים שלושה ימים. מבחינתי, הנאשם יעיד, ואינני יודע אם יש לי עדי הגנה נוספים" (עמ' 6, שורות 1-3 לפרוטוקול האמור).
28. ב"כ המאשימה הסכימה להערכת הזמן של הסנגור, וציינה כי חקירה נגדית של הנאשם תיקח שעה שעתיים, לא יותר (שם, עמ' 6, שורות 6-7).
29. באותה ישיבה, ציין עו"ד סודרי, ב"כ הנאשם, כי בכוונתו להגיש בקשה להסרת החיסיון, שתוגש בכתב תוך מספר ימים (עמ' 5, שורה 10 לפרוטוקול הנ"ל).

30. פעלתי על פי נוהל הנשיא, לעניין שמיעה רצופה. על כן, קבעתי מועדים לבקשה להסרת חיסיון, תשובת המדינה ודיון קצר בנושא הסרת החיסיון והשלמת הדיון לפי [סעיף 144 לחסד"פ](#), ליום 15.9.13. כמו כן, קבעתי שלושה מועדים רצופים (פחות או יותר), כל יום בין השעות 10:00-16:00 (כולל הקלטה), לשמיעת הראיות והסיכומים, במהלך החודשים נובמבר ודצמבר 2013 (החלטה מיום יא אב תשע"ג (18.7.13), עמ' 6).

ד. ההליכים – מבט על

31. הפער בין התכנון לבין הביצוע, היה משמעותי ביותר.

32. בפועל, כפי שיפורט להלן, במקום שלושה מועדי דיון, התקיימו בסך הכל 28 ישיבות בית משפט, והפרוטוקול הגיע לכדי מספר ארבע ספרתי (הסיכומים הסתיימו בעמ' 1257 של הפרוטוקול).

33. בתיק הוגשו, עוד ביום 20.10.13, 30 מוצגים, ובהמשך נוספו מוצגים נוספים. הקלסר האחרון שבו הוצגו המוצגים המוסכמים, כלל 33 מוצגים של התביעה ושישה מוצגים של ההגנה. אך, יש לזכור כי מוצג ת/1 כולל למעשה תשעה מוצגים (ת/א-1/ת/ט), וכי מוצג ת/20 כולל 29 מוצגי משנה (ת/א-20/ת/כט), שכל אחד מהם כולל תמליל ודיסק של שיחות הנאשם והמדובב, מיום 28.5.13 ועד יום 1.6.13.

34. להלן רשימת המוצגים כסדרם:

- ת/א1 – הודעת נאשם מיום 28.5.13 בשעה 05:37 (ג"ה גלעד כהן)
- ת/א1ב – הודעת הנאשם מיום 28.5.13 בשעה 09:35 (ג"ה גלעד כהן)
- ת/א1ג – הודעת הנאשם מיום 29.5.13 (ג"ה בשיר שאהין)
- ת/א1ד – הודעת הנאשם מיום 30.5.13 (ג"ה גלעד כהן)
- ת/א1ה – הודעת הנאשם מיום 31.5.13 (ג"ה גלעד כהן)
- ת/א1ו – הודעת הנאשם מיום 3.6.13 בשעה 11:04 (ג"ה גלעד כהן)
- ת/א1ז – הודעת הנאשם מיום 6.6.13 בשעה 11:04 (ג"ה גלעד כהן)
- ת/א1ח – הודעת הנאשם מיום 6.6.13 בשעה 16:11 (ג"ה גלעד כהן)
- ת/א1ט – הודעת הנאשם מיום 10.6.13 (ג"ה בשיר שאהין)
- ת/א2 – הודעת מירב מיכאלי (שכנה)
- ת/א3 – הודעת ארז ניזרי (שכך)
- ת/א4 – הודעת לונה בר דור מיום 9.5.13
- ת/א5 – הודעת יוסי ברודיר (חתן המתלוננת)
- ת/א6 – הודעת מזל שוורץ מיום 9.5.13 – המתלוננת
- ת/א7 – דו"ח מד"א
- ת/א8 – הודעת דניאל דניאל מיום 10.5.13
- ת/א9 – הודעת רחמים פרץ מיום 16.5.13

- ת/10 – תעודת עובד ציבור
- ת/11 – מזכר מאת באסל פראג מיום 5.6.13
- ת/12א – מזכר בקשה למחקר תקשורת מאת רוני אוחיון
- ת/12ב – מזכר תחקור שכנים
- ת/12ג – מזכר שיחה עם המתלוננת
- ת/12ד – מזכר זימון הקבלן רחמים פרץ
- ת/12ה – מזכר זימון לעדויות
- ת/12ו – מזכר תפיסת טלפון
- ת/12ז – מזכר בקשה למחקר תקשורת
- ת/13 – דו"ח פעולה מאת קרין פרץ מיום 9.5.13
- ת/14 – דו"ח מעצר
- ת/15 – דו"ח פועלה – שוטר 249
- ת/16 – דו"ח רפואי ע"י ד"ר איגור קורוטצ'נקו
- ת/17 – מזכר מאת יורי סטטניקוב
- ת/18 – מזכר מסירת טלפון ע"י דדי סידס.
- ת/19 – צילום כניסה אל הבית וצילום עינית דלת כניסה ע"י רס"מ ויטלי קורילוב
- ת/20א – תמליל ודיסק שיחה נאשם-מדובב מיום 28.5.13 08:22-18:38
- ת/20ב – תמליל ודיסק שיחה נאשם-מדובב מיום 28.5.13 10:02-22:08
- ת/20ג – תמליל ודיסק שיחה נאשם-מדובב מיום 29.5.13 05:06-22:08
- ת/20ד – תמליל ודיסק שיחה נאשם-מדובב מיום 29.5.13 05:06-22:08
- ת/20ה – תמליל ודיסק שיחה נאשם-מדובב מיום 29.5.13 10:15-25:10
- ת/20ו – תמליל ודיסק שיחה נאשם-מדובב מיום 29.5.13 15:10-18:55
- ת/20ז – תמליל ודיסק שיחה נאשם-מדובב מיום 29.5.13 18:55-22:56
- ת/20ח – תמליל ודיסק שיחה נאשם-מדובב מיום 29.5.13 22:56-02:40
- ת/20ט – תמליל ודיסק שיחה נאשם-מדובב מיום 30.5.13 02:10-06:00
- ת/20י – תמליל ודיסק שיחה נאשם-מדובב מיום 30.5.13 06:00-08:50
- ת/20יא – אין דיסק ותמליל (דף ריק)
- ת/20יב – אין דיסק ותמליל (דף ריק)
- ת/20יג – תמליל ודיסק שיחה נאשם-מדובב מיום 30.5.13 17:00-21:10
- ת/20יד – תמליל ודיסק שיחה נאשם-מדובב מיום 30.5.13 21:12-01:01
- ת/20טו – תמליל ודיסק שיחה נאשם-מדובב מיום 31.5.13 01:07-05:00
- ת/20טז – תמליל ודיסק שיחה נאשם-מדובב מיום 31.5.13 05:02-08:30
- ת/20יז – תמליל ודיסק שיחה נאשם-מדובב מיום 31.5.13 08:33-13:02
- ת/20יח – תמליל ודיסק שיחה נאשם-מדובב מיום 31.5.13 13:04-18:10
- ת/20יט – תמליל ודיסק שיחה נאשם-מדובב מיום 31.5.13 18:07-21:03
- ת/20כ – תמליל ודיסק שיחה נאשם-מדובב מיום 21:03-00:13
- ת/20כא – תמליל ודיסק שיחה נאשם-מדובב מיום 1.6.13 00:13-3:32
- ת/20כב – תמליל ודיסק שיחה נאשם-מדובב מיום 1.6.13 3:32-07:40

- ת/20כג – תמליל ודיסק שיחה נאשם-מדובב מיום 1.6.13 07: 49-12: 01
- ת/20כד – תמליל ודיסק שיחה נאשם-מדובב מיום 1.6.13 12: 02-15: 46
- ת/20כה – תמליל ודיסק שיחה נאשם-מדובב מיום 1.6.13 15: 44-19: 14
- ת/20כו – תמליל ודיסק שיחה נאשם-מדובב מיום 1.6.13 19: 13-22: 48
- ת/20כז – תמליל ודיסק שיחה נאשם-מדובב מיום 1.6.13 22: 50-02: 50
- ת/20כח – דיסק שיחה נאשם-מדובב מיום 1.6.13 02: 50-06: 13
- ת/20כט – תמליל ודיסק שיחה נאשם-מדובב מיום 1.6.13 06: 13-סיום
- ת/21 – צילום זירה תצלום 1-13
- ת/21א – מזכר על ידי רב פקד אייזיק סימון מיום 17.7.13
- ת/22 – טופז האזנה למתקן חקירות מיוחד מיום 29.5.13
- ת/22א – טופס האזנה למתקן חקירות מיוחד מיום 29.5.13
- ת/23 – בקשה לשימוש במכשור האזנה ותצפית במתקן חקירות מיוחד 29.5.13
- ת/24 – דו"ח לשימוש במכשור האזנה ותצפית במתקן חקירות מיוחד מספר 41/13 מיום 29.5.13
- ת/25 – חוות דעת של מומחה (מיכל בת יוסף, המעבדה לזיהוי והשוואת טביעות אצבע)
- ת/26א – דו"ח תיעוד פיתוח טביעות אצבע ע"י ויטלי קורילוב
- ת/26ב – זיהוי ט"א ע"י דוד אטיאס
- ת/27 – מזכר מיום 10.12.13 על ידי השוטר בשיר "עמדת האזנה מדובב"
- ת/28 – מזכר מיום 10.12.13 על ידי השוטר יוסף חלבי "עמדת האזנה מדובב"
- ת/29 – מזכר מיום 10.12.13 על ידי השוטר חאלד "עמדת האזנה מדובב"
- ת/30 – טבלה על ידי השוטר חאלד זין אלדין
- ת/31 דו"ח פעולה/זכ"ד מיום 12.12.13 על ידי השוטר מועתז גאנם
- ת/32 – מזכר מיום 10.12.13 על ידי השוטר אמיר זגייר "עמדת האזנה מדובב"
- ת/33 (= ת/101) – מזכר שיחה עם המדובב מיום 7.5.14
- נ/1 – צילום מזכר מתוך מייל
- נ/2 – הודעת המדובב ראמי מוגרבי מיום 1.6.13
- נ/3 – הודעת המדובב ראמי מוגרבי מיום 2.6.13
- נ/4 – הודעת המדובב ראמי מוגרבי מיום 3.6.13
- נ/5 – הסכם הפעלת המדובב ראמי מוגרבי
- נ/6 – פאראפרזה המכונה "רמי מוגרבי"
35. במהלך משפט זה שמעתי מספר עדים לא מבוטל, שרובם המכריע אנשי משטרה. עדות המדובב נפרשה על פני תשע ישיבות. עד זה – בעיני המאשימה וגם מנקודת מבטו של הסניגור – הוא עד מרכזי, ועל כן הוקדש זמן כה רב לחקירתו. כמו כן, שמעתי את עדות הנאשם, כעד הגנה.
36. התיק עבר שני "גלגולים", שאינם שגרתיים.

בשני שלבים, ביקשה המדינה, לאחר שלא התקבלו טענותיה בעניין פלוני ובעניין אלמוני, לזכות את הנאשם, ולערער לבית המשפט העליון, כאשר הנימוק לכך הוא אי קבלת טענותיה בעניינים הנ"ל.

בדרך זו נהגה המדינה פעמיים.

באותם שני מקרים, בית המשפט העליון קיבל את עמדתה, והתיק הוחזר אלי להמשך שמיעת הראיות.

מאליו מובן, כי פעלתי על פי שני פסקי הדין של בית המשפט העליון, ככתבם, כלשונם וכרוחם, והמשכתי את הדיונים בתיק שבפניי, על פי אותן הנחיות של בית המשפט העליון, הכלולות באותם פסקי דין.

37. מאחר ומסקנותיי ביחס לזיכוי הנאשם אינן קשורות בהכרח ואינן פועל יוצא של הערעורים ופסקי הדין של בית המשפט העליון, לא ראיתי צורך, במסגרת הכרעת דין זו, לפרט את אשר אירע. די אם אומר כי בעיני המדינה, לפחות ככל שהדבר נוגע לאותם שני מקרים של בקשה לזכות את הנאשם ולערער לבית המשפט העליון, המוקד לא הייתה שאלת אשמתו או חפותו של הנאשם – שהוא הנושא המרכזי שאליו חייב להתייחס בית המשפט בהכרעת הדין – אלא שאלות הקשורות לחיסיון ביחס למדובב, כדלקמן:

בראשון, ההתייחסות הייתה לשאלה האם לשמוע את טענות המדינה, ותשובותיה לעניין בקשת הסנגור להסרת החיסיון, במעמד צד אחד או באולם בית המשפט (ע"פ 351/14 מדינת ישראל נ' מראד פקיה [פורסם בבנו]; פסק הדין ניתן על ידי כב' השופט – כתוארו אז – אליקים רובינשטיין, בהסכמת כב' השופטים יצחק עמית ואורי שהם, ביום טז אדר א התשע"ד (16.2.14)).

בשני, ההתייחסות הייתה לשאלות ספציפיות שנשאל המדובב על ידי הסנגור, ואשר התרתי אותן, ובית המשפט העליון, בערעור, פסל אותן (ע"פ 3576/14 מדינת ישראל נ' מראד פקיה [פורסם בבנו]; פסק דין ניתן על ידי כב' השופט ניל הנדל, בהסכמת כב' השופטים ד"ר יורם דנציגר ואורי שהם, ביום כח באב התשע"ד (21.8.14)).

למותר לציין, כי כאשר התיק חזר אלי מבית המשפט העליון, פסעתי בנתיב שנסלל על ידי בית המשפט העליון, כחלק מחובת ערכאה דיונית לפעול על פי החלטת הערכאה הערעורית, ולא כל שכן, כאשר מדובר בפסק דין של בית המשפט העליון.

38. על כל פנים, כפי שאמרתי (פיסקה 32 לעיל), היו, על פי "נט משפט", 28 ישיבות בית משפט, שברובן המכריע נשמעו עדים.

39. במהלך תיק זה, לאורך כשנה וחצי, ניתנו על ידי 134 החלטות, על פי הרישום ב"נט משפט".

40. איפשרתי סיכומים בכמה רמות:

א. תחילה, סיכומים בעל פה (עמ' 1176-1215 – סיכומי עו"ד דפנה אברמוביץ – ב"כ המאשימה; עמ' 1216-1254 – סיכומי עו"ד קובי סודרי, ב"כ הנאשם, שכולם

- הושמעו בישיבת יום 11.12.14, והם יצוטטו לפי מספרי העמודים והשורות של הפרוטוקול).
- ב. סיכומים בכתב שהגיש עו"ד סודרי (61 עמ'), שהוגשו בישיבת יום 11.12.14 (ראה: ההחלטה בעמ' 1235, שורות 22-23; סיכומים בכתב אלה יצוטטו לפי מספר הסעיפים של הסיכומים בכתב);
- ג. תגובה מטעם המאשימה – בעקבות סיכומי הנאשם, מיום 17.12.14 (שני עמודים).
- ד. תגובת הנאשם לתגובת המאשימה לסיכומי הנאשם והשלמת סיכומים מיום 21.12.14 (ארבעה עמודים).
41. ראיתי לנכון להתייחס בהכרעת הדין לשלוש סוגיות מרכזיות, שב"כ שני הצדדים ראו אותן כאלה המחייבות הכרעה.
- ה. השאלות המחייבות הכרעה בתיק זה**
42. אין חולק כי לא היו כל עדי ראיה לכך שהנאשם ביצע את השוד, פרט למתלוננת.
43. כמו כן, מוסכם כי המתלוננת לא זיהתה את הנאשם, כמי שנטל חלק בשוד. למעשה לא בוצע כלל מסדר זיהוי על ידי המתלוננת (עמ' 1181, שורות 6-1).
44. המדינה סבורה כי ניתן להוכיח את השתתפות הנאשם בשוד על בסיס שלושה סוגי ראיות אלה (עמ' 1178 לפרוטוקול):
- א. טביעת כף יד, שנמצא מחוץ לדירה על השיש בחדר המדרגות, ואשר המדינה טוענת כי היא של הנאשם.
- ב. אימרות חוץ של הנאשם בפני המדובב, כמפורט בתמלילים (ת/20, על כל מוצגי המשנה שבו; ראה: פסקה 34 ו. לעיל).
- ג. שקריו של הנאשם, המוכיחים כי גרסתו, כפי שמסר במשטרה ובבית המשפט, היא גירסת כזב.
45. ב"כ המאשימה סירבה להתחייב, האם הייתה רק ראיה אחת או שתיים מהן, האם גם אז ניתן לקבוע ממצאים מרשיעים (עמ' 1180-1178 לפרוטוקול).
46. ניתן, איפוא, להסיק כי לשיטת המאשימה רק שילוב של שלושת סוגי הראיות הללו יוצר את המארג המחייב את הרשעת הנאשם בשוד (אין חולק על הרשעתו בעבירות השב"ח, בהן הוא הודה).
47. לטענת הסנגור, עו"ד קובי סודרי, אף אחת משלושת סוגי הראיות אינה עונה לדרישות הדין כראיה עצמאית, ובכל מקרה, גם שילובם יחד אינו מחייב הרשעה, אלא – זיכוי.

48. וכך הציג, בתמצית, עו"ד קובי סודרי, סנגרו המלומד של הנאשם, את עמדתו ביחס לראיות המרשיעה (נמ' 5, 1א20(א)-(ג) לסיכומיו בכתב):
- א. "עדות המדובב – שקר ברובו, ובמעט האמת שבה אין כדי לבסס הרשעה;**
- ב. טביעת חלק מכף יד – אינה קבילה, ולמצער, אין בה משקל;**
- ג. גירסת הנאשם במשטרה – אינה פועלת לחובתו."**
49. גם בסיכומיו בעל פה, בתשובה לשאלותיי, אישר עו"ד סודרי כי טיעוניו יתרכזו באותם שלושה נושאים (טביעת כף יד, המדובב ושקרי הנאשם); ראה עמ' 1216, שורות 15-30.
50. לפיכך, יוקדש הפרק הבא לסוגיית טביעת כף היד, תוך התייחסות למכלול טיעוני הצדדים בעניין זה.
51. הפרק שלאחריו – עניינו המדובב.
- אין בכוונתי לדון בכלל, בהכרעת דין זו, בחיסיון ובכל הנושאים הנלווים, שנדונו על ידי בית המשפט העליון בשני הערעורים (ראה: פיסקאות 34-35 לעיל).
- ניתן לומר, כבר עתה, כי במבט כולל בסיום ההליך, לא היה הכרח באותו מאבק איתנים על כל פרט בחיסיון, ככל שהדבר נוגע לפרטים הביוגרפיים של המדובב. הרושם שהתקבל, הוא כי מטרת המאשימה, בנקודה זו, לא הייתה לצורך תיק זה, אלא לצורך תיקים אחרים. אינני מבקר את הפרקליטות בשיקוליה, פרט לתוצאה של הארכת ההליך, מעבר לכל פרופורציה, כאשר זיכוי של הנאשם עולה מתוך עיון במכלול הראיות, לרבות קביעותי כי המדובב לא דיבר אמת, לא פעם ולא פעמיים, ולא ניתן לסמוך על עדותו כדי להרשיע אדם כלשהו, הכל כפי שיבואר וינומק בפרק האמור.
52. סוגיית שקרי הנאשם, כטענת המאשימה, או האיחור במסירת המידע על היותו בישראל, כדברי הסנגור, יידונו בפרק שלאחר מכן.
53. תוצאת הזיכוי מן השוד כבר כתובה בפתח פסק הדין, כמצוות המחוקק (ראה: פסקה 2 לעיל). בפרק הסיכום, יובאו במרוכז טעמיו של הזיכוי.
54. עתה, נעיין בסוגיה הראשונה, והיא: טביעות כף היד.

ו. טביעת כף היד

1.1 מבוא

55. אין מחלוקת כי לא נמצאה, לא טביעת אצבע ולא טביעת כף יד של הנאשם בתוך הדירה. כך נאמר בעמ' 1181, שורות 28-29, מפיה של ב"כ המאשימה, עו"ד דפנה אברמוביץ: "אני מודעת לכך אדוני, שלא מדובר בטביעת כף יד שהיא נמצאת בתוך הבית. אני חושבת שאנחנו מודעים לכך מתחילת ההליך".

- להצהרה זו יש נפקות לעניין נטל הבאת הראיות, במיוחד לאור הערותיו של בית המשפט, והעדר מומחיותה של עדת התביעה, ביחס לטביעת כף היד, כפי שנראה להלן.
56. מיקום טביעת כף היד הוא בחדר המדרגות, במשקוף החיצוני של הדלת בצד ימין (עמ' 1181). משם נלקחה – לטענת המאשימה – טביעת כף היד (הצהרת ב"כ הנאשם, עו"ד סודרי, עמ' 1182, שורות 17-18).
57. חיפושים במקומות אחרים, כגון: גרם המדרגות, שגם משם נלקחו טביעות אצבע וכף יד, לא הניבו קשר עם הנאשם (עמ' 1183, שורות 7-10).
- 2.1 תמצית טיעוני המדינה**
58. לטענת ב"כ המאשימה, עו"ד דפנה אברמוביץ, יש ליתן משקל נכבד ומשמעותי לטביעת כף היד, כרכיב ראיה לעניין ההרשעה.
59. המאשימה מבקשת כי אקבע הממצא שהעד ויטלי קורילוב, איש המשטרה, לקח מעתק מקיר השיש שבחדר המדרגות, הצמוד לדלת הכניסה של הדירה בה אירע השוד, שהוא בקומה השנייה של הבניין.
60. מעתק זה הועבר, על פי "שרשרת", עד למז"פ, לגבי מיכל בית יוסף.
61. מיכל בית יוסף היא מומחית, שיש להאמין לה, ולקבוע ממצאים על פי עדותה.
62. מיכל בית יוסף העידה, כי טביעות כף יד הינן כמו טביעות אצבע, יחידאיות לכל אדם בעולם. לכן, טביעות כף היד משמשות אצעי זיהוי מספיק, שהוא זהה או שווה ערך ראייתי לטביעת אצבע.
63. המאשימה טוענת כי העדה, מיכל בית יוסף, ערכה השוואה בין טביעת כף היד של הנאשם לבין אלה שהועתקו מלוח השיש בחדר המדרגות, הסמוך לדירה, בה בוצע השוד, וכי תוצאות בדיקת ההשוואה מוכיחות התאמה במובן זה שבית משפט חייב לקבוע כממצא עובדתי כי כף ידו של הנאשם הייתה בקיר השיש הנ"ל. מכאן, שהנאשם היה בחדר המדרגות.
64. לאור זאת, מבקשת המדינה לקבוע כי הנאשם נטל חלק בשוד, שכן טביעות כף ידו נמצאו על לוח השיש, סמוך מאד מחוץ לדירת השוד, וכי בהעדר הסבר סביר של הנאשם (וליתר דיוק – שקרים בדבר ההסבר, לטענת המדינה, נושא שיוסבר בפרק מיוחד), שילוב אלה מחייב הרשעת הנאשם, כמי שהשתתף בשוד.

3.1 תמצית טענות הנאשם

65. לטענת הסנגור, עו"ד קובי סודרי, יש פירכה או העדר הוכחה מספקת, בכל אחד משלבי הטיעון של המאשימה.
66. הסנגור סבור כי לא הוכח שהפסיקה קבעה כי דין טביעת כף יד, כדין טביעת אצבע. לטענת ההגנה, לשם כך היה על המדינה להביא ראיות, כי זו דרך ראייתית המגובה מדעית. משלא עשתה כן המאשימה, אין לקבל כהנחה כי טביעת כף יד משמשת ראייה, כמו טביעות אצבע.
67. לשיטת ההגנה, לא ניתן להוכיח תזה זו, בדבר המדעיות של טביעות כף יד כראייה וודאית, באמצעות העדה מיכל בית יוסף, שאין לה כל רקע מדעי, לא למדה באוניברסיטה, לא עברה קורסים בעניין ולא קראה ספרות מדעית של טביעת כף יד. לטענת הסנגור, רק הצטברות ניסיון במז"פ, גם אם נמשך שנים, אינו יוצר מומחיות ברמה כזו שעל פיה יוכל בית משפט להכשיר ראייה מדעית חדשה.
68. לא הובאו ראיות על השרשרת של הבאת מעתק טביעות כף היד מלוח השיש, אל המומחית מטעם המז"פ, הגב' למיכל בית יוסף הנ"ל.
69. גם אם לא יתקבלו הטענות הנ"ל, המומחית גב' מיכל בית יוסף לא הוכיחה התאמה או זהות בין טביעות כף היד שהגיעו מלוח השיש האמור, לבין טביעות כף היד של הנאשם; כל שאמרה העדה הוא כי יש רק דמיון ביניהם, וזאת קבעה על בסיס בדיקות בעין, ללא מחשב.
70. בנוסף לכך, גם אם יתקבלו כל טענות המדינה, הרי אין בטביעת כף היד כדי לקשור בהכרח את הנאשם לשוד ביום האירוע, שכן על פי העדויות, ייתכן וטביעת כף היד היא בת מספר שנים.
- 4.1 האם טביעת כף יד היא שוות ערך לטביעת אצבע**
71. הסנגור, עו"ד סודרי, הביא פסיקה בעניין קביעת אמות המידה לקבלתה של ראייה מדעית חדשה, כגון: ע"פ 1620/10 ניקולאי מצגורה נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (2013), שעניינה טביעת כף רגל ונעל (סעיף 193 לסיכומיו בכתב).
72. אינני סבור שיש צורך בעניין טביעת כף יד להתחיל את כל התורה, באות א. על פני הדברים, ואפילו בעין בלתי מזוינת, יש תחושה בסיסית לכל אדם המתבונן בכף ידו כי יש "דמיון" בין הקווים המיוחדים על האצבעות (היוצרים את טביעת האצבע) לבין הקווים של כף היד.
73. מכל מקום, הפסיקה של בתי המשפט, עוד משנות החמישים של המאה הקודמת – שב"כ הצדדים לא טרחו להביאה בפניי – התייחסה לטביעת כף יד, כאל טביעת אצבע, תוך הבאת חומר מדעי מאותה עת.

כוונתי לפסק הדין של נשיא בית משפט זה, כב' השופט צבי עלי בקר (עת כיהן בתפקיד הנשיא התורן), [בת"פ 65/56 היועץ המשפטי לממשלה נ' יחזקאל בן עבדאללה ציון](#), [פורסם בנבו] פסמ"ח יז, 343. מול טענת הסנגור כי "אין כל פסק דין מקומי בו הורשע אדם על סמך טביעת כף יד בלבד, וכי יש צורך בזיהוי טביעת כף יד להראות מאה נקודות זהות" (שם, בעמ' 344, בתחתית העמוד), מפרט כב' השופט בקר, החל מעמ' 345, ספרות ענפה של מומחים בתחום טביעות האצבע וכף היד, וכן פסיקה של בתי המשפט באנגליה, ומסקנתו בסיום הדברים היא כי "יש לטביעות כף יד אותן תכונות שיש לטביעות אצבעות ולכן הן כשרות לעדות כמותן" (שם, בעמ' 347). באותה פרשה הורשע הנאשם בהתפרצות וגניבה, לאחר שנמצאה טביעת כף ידו על הארון בחדר שבדירת המתלוננת.

פסק דין זה של בית המשפט המחוזי בירושלים, צוטט ואושר לעניין הרשעה ברצח, במקרה דומה שבו הטביעות להשוואה היו טביעות כף יד בזירת הרצח ועל המכשיר וידיאו שנגנב מדירת הקרבן, בהרכב פשעים חמורים של בית המשפט המחוזי בתל אביב (הנשיאה, כב' השופטת חנה אבן אור וכב' השופטים י' גלעדי וי' גולדברג) [בתפ"ח \(ת"א\) 631/85 מדינת ישראל נ' שלמה זרגרוב](#), [פורסם בנבו] פסמ"ח תשמ"ט(2) 441, בעמ' 449.

74. מכאן ואילך מצויים פסקי דין מסוג זה לרוב, הן בבתי משפט מחוזיים והן בבית המשפט העליון (על פי אתר "נבו" יש בסך הכל 56 פסקי דין שעוסקים בעניין זה, הן לעניין מעצר עד תום ההליכים והן לעניין הוכחה בתיק העיקרי). ברצוני להדגיש כי פסקי הדין וההחלטות מזכירות את הזיהוי של טביעת כף יד, כמו זיהוי של טביעת אצבע; ראה למשל, הרשעה ברצח, על סמך טביעות כף יד [בע"פ 2502/98 דלאל גאנם נ' מדינת ישראל](#) [פורסם בנבו] (1999); [ע"פ 6671/01 אכרם וחידי נ' מדינת ישראל](#) [פורסם בנבו] (2003). אין בכך קביעה כי בכל המקרים הייתה הרשעה, שכן ייתכנו מקרים שבהם יש הסבר לאותה טביעת כף יד, והתוצאה הינה זיכוי (ראה, למשל [ת"פ 9808-07-10 מדינת ישראל נ' זיידאן אבו עבאס](#) [פורסם בנבו] (2011) מפי כב' השופט ערן קוטון בבית משפט השלום בחיפה).

75. לעניין מומחיותה של הגב' מיכל בית יוסף, ראיתי לנכון להביא [במלואו](#), פסק דין קצר של בית המשפט העליון, שניתן על ידי ממלא מקום הנשיא, כב' השופט שניאור זלמן חשין, בהסכמת כב' השופט (לימים הנשיא), ד"ר שמעון אגרנט וכב' השופט ד"ר אלפרד ויתקון [בע"פ 308/58 ציון יהודאי נ' היועץ המשפטי לממשלה \(1959\) פ"ד יג, 539](#):

"ערעור על הרשעה בעבירות על הסעיפים 295 ו-273(ב) לפקודת החוק הפלילי, 1936 [=] 406 לחוק העונשין – התפרצות.

הראיה היחידה נגד המערער היתה טביעת כף ידו השמאלית, שנמצאה על השולחן שנפרץ בדירה של המתלוננים. טענתו האחת של המערער לפנינו היא, כי בית המשפט שלמטה חייב היה להתעלם מעדותו של מר אנג'ל, אשר העתיק והשווה את הסימנים, הואיל וזה אינו יכול להיחשב כמומחה לטביעת אצבעות משום שאין בידו תעודה של מוסד לימודים גבוה. טענה זו אין בידינו לקבלה. מר אנג'ל העיד, כי הוא עובד עבודה מעשית במטה הארצי של המשטרה כמומחה לטביעת אצבעות למיזם תקומת המדינה, וכי את הצד התיאורי רכש בקורס מיוחד

לכך ובהשתלמות עצמית. בית המשפט שלמטה קיבל עדות זו וקבע, כי מותר לו להסתמך על דברי מר אנג'ל, הואיל ולפי החוק אין צורך בתעודה פורמלית כדי לפעול כמומחה לטביעת אצבעות ולהעיד על כך במשפט.

אין אנו רואים כל דופי בממצאיהם של השופטים המלומדים. כבר הוחלט לא פעם, כי מספקת טביעת אצבעו של אדם הנמצאת במקום הפשע כדי להרשיעו, בהעדר כל הסבר מצדו כיצד הגיעה טביעת האצבע לאותו מקום. במקרה שלפנינו לא בא כל הסבר לכך, באשר המערער הכחיש כי הוא נמצא אי פעם במקום הפשע, או כי היה לו מגע כלשהו לשולחן, אשר עליו הוטבעו סימני כף ידו. יתר על כן: היתה לו, למערער, האפשרות לקרוא לעד את מר ליבר, כדי לסתור את עדותו של מר אנג'ל, אך הוא ויתר על עדותו של הלה. נכון הדבר, שמר ליבר מכהן אף הוא במשטרה, וכי בארץ אין מומחה לטביעת אצבעות מחוץ למשטרה. אך אין בשום פנים להגיז בביטחה, כי מר ליבר זה היה מעיד דוקא לרעתו של המערער ובהתעלם מן האמת האובייקטיבית. היתה לו, איפוא למערער, הזדמנות להוכיח טענתו והוא החמיצה.

לפיכך הוחלט לדחות את הערעור."

76. דוגמאות נוספות להרשעה בעבירת פריצה וגניבה, על בסיס השוואת טביעת כף יד, שנשארה באחד ממקומות הגניבה וההתפרצות עם טביעת כף היד של המערער (יחד עם דחיית טענות האליבי שלו, שלא הוכחו), נקבעו בפסקי דין נוספים של בית המשפט העליון בשנות החמישים ([ע"פ 3/55 מרכוס אברמוביץ נ' היועץ המשפטי לממשלת ישראל \(1955\)](#)), [פ"ד ט 590](#) (ניתן על ידי הנשיא, כב' השופט יצחק אולשן, כב' השופט – כתוארו אז – ד"ר יואל זוסמן, וכב' השופט צבי ברנזון; [ע"פ 148/56 סעיד בן חיים אמיה נ' היועץ המשפטי לממשלה \(1956\)](#) [פ"ד י, 1515](#), מפי הנשיא, כב' השופט יצחק אולשן, כב' השופט – כתוארו אז – ד"ר משה זילברג וכב' השופט – כתוארו אז – ד"ר יואל זוסמן).
77. מסקנתי היא כי על פי הפסיקה ניתן לקבוע שאכן טביעת כף יד, היא שוות ערך לטביעת אצבע, ועל בסיס זאת הבאתי מקרים לא מעטים של הרשעה.
78. מאחר ועו"ד סודרי טען כי יש צורך לאשש את הצד המדעי של טביעת כף יד, ראיתי לנכון להביא, בנוסף לפסיקה שבמסגרתה הובאו מאמרים מדעיים, גם מאמר שנכתב, לפני כעשרים שנה, על ידי מומחה מז"פ, איתן [אלעד](#), "מחקר השוואתי של שיטות בתחום הזיהוי הפלילי", [פלילים](#), כרך ה' 1 (תשנ"ו, ינואר 1996), עמ' 187, בעמ' 215, המזכיר כי "בדיקה של חלקי היד שהסגירו טביעות, מעלה שעשר טביעות מקורן בכף היד, תשע באגודל, שבע באמה, ארבע באצבע, שתיים בקמיצה ושתיים בזרת". מבחינתו של הכותב, כך עולה שדין כף יד כדין אצבע, לעניין הטביעה, והדבר מופיע באופן כללי בתחילת הפרק בנושא זה, בעמ' 212.
- במאמר אחר מציין הכותב כדלקמן: "נהוג להבדיל בין שלושה סוגי טביעות: טביעת כף אצבע, טביעת כף יד וטביעת כף רגל. החשובות מכולן הן טביעות האצבעות, ובעיקר אלה

של החלק הפנימי של הפרק העליון בכל אצבע". ובהמשך מתואר השימוש בטביעות אצבע החל מ-1858; ראה: עו"ד צבי א' רוטנברג, "חוקיות השימוש במאגרי טביעות אצבעות" משפט ורפואה, גיליון 33 (דצמבר 2005), עמ' 108 בעמ' 110.

79. ראוי לציין בהקשר זה של טביעות אצבע, כי במאמר המקיף הודן בנושא במשפט העברי, שנכתב על ידי הרב גד נבון, "טביעת אצבעות כסימן מובהק לקביעת מוות בפסיקה הרבנית", דיני ישראל, כרך ז (תשל"ו), עמ' קכט, לא מוזכרת כלל טביעת כף יד אלא רק טביעת אצבע (כף היד מוזכרת רק לעניין תשובה של חכם הלכה בעניין זיהוי של אדם על פי כתובת קעקע בצורה של שתי חרבות והספרות 843, שהיו חרוטות על כף ידו (שם, בעמ' קלו).

ראוי לציין כי מאמר זה נכתב לאחר מלחמת יום הכיפורים ובעקבותיה, ולאור תחקירים שנעשו, נקבעה חובת מסירת טביעת אצבעות לכל חייל צה"ל, לצורך זיהוי בעתיד. באותו מאמר יש התייחסות למקורות קלסיים של המשפט העברי, בדבר "סימן", "סימן מובהק" ו"טביעת עין", כאשר המסקנה היא – לאחר הבאת פוסקים בני דורנו – היא זו: "לסיכום הדברים, לאור הבירור והמקורות שהבאנו ולאחר שסקרנו את שיטות הפוסקים בענייננו, אין צל של ספק שיש לקבל את טביעות האצבעות כסימן מובהק וכהוכחה חותכת לזיכוי הרוג. ואין חשש שמא המומחים יטעו ויעידו שטביעות האצבעות שוות רק משום שנדמה להם, הואיל והם בקיאים בכך, אין חשש של 'בדדמי'... ודאי שאין מי שיפקפק בכך שאם נצרף את כל הדברים אל טביעת האצבעות, זה יקרא סימן מובהק שיכול לבוא בפני בית דין המטפל בנושא העגונות, ואם ישתכנעו שכל תהליך של טביעת האצבעות והשוואתה נעשה בהתאם למה שנקבע בחוקי הצבא והיה זה סימן מובהק, שעל ידו ניתן לקבוע זיהוי ומותו של אדם עם כל התוצאות וההשלכות המשתמעות מקביעה זו" (שם, בעמ' קמא).

למותר להזכיר מה היא המשמעות של זיהוי מותו של אדם לעניין עגינות, במשפט העברי. אם ראייה זו התקבלה על דעת חכמי ההלכה, ומכוחה הותרה אשת איש להינשא מחדש, לא כל שכן, שבית משפט בהליך פלילי, רשאי לקבוע קביעות עובדתיות, על סמך טביעת אצבע.

80. העולה, איפוא, מתת פרק זה הוא, כי ניתן להרשיע נאשם או לקבוע ממצאים עובדתיים על בסיס הנחה כי לכל בני האדם בעולם יש טביעת כף יד יחידאית, כפי שיש להם טביעת אצבע יחידאית.

5.1 האם טביעת כף יד שהגיעה למז"פ היא זו שנלקחה מזירת האירוע

81. ב"כ הנאשם, עו"ד סודרי, העלה טענות ביחס לסוגיה הידועה בשם "השרשרת", דהיינו: האם הובאו כל העדים, אחד אחר השני, מהראשון שלקח את הראייה בזירה (במקרה שלנו השוטר ויטלי קורילוב שהעתיק את הטביעות על נייר מן השיש שבצד דלת הכניסה לדירה), ועד לכותבת חוות הדעת, הגב' מיכל בית יוסף.

82. גם אם בדקדוק ייתכן והשרשרת אינה שלמה ללא מתום, אך עדיין הצטברות הראיות, כולל כללי האבטחה של המסמכים (העברתם בשקית ניילון סגורה) מהזירה לתחנת המשטרה ומשם למז"פ, הם כאלה המספקות אותי כדי לקבוע, כממצא עובדתי, שאכן טביעת כף היד שהייתה נגד עיניה של המומחית, הגב' מיכל בית יוסף, היא טביעת כף היד שנלקחה על ידי השוטר ולירי, מן השיש שבחדר המדרגות אשר סמוך לדירת השוד.

6.1 האם יש זהות בין טביעת כף היד שבזירה לזו של הנאשם

83. העדה מיכל בית יוסף העידה כי ערכה השוואה בין טביעת כף היד שקיבלה מהזירה לבין טביעת כף היד של הנאשם, בדרך של השוואת שניהם, במו עיניה.

84. בחקירה הנגדית אישרה העדה כי לא ערכה השוואה במחשב, שדרכו ניתן להציב את הטביעות אחת "מעל" השנייה, כדי לבדוק אם יש רק דמיון או זהות מלאה (עמ' 89, שורות 22-25).

85. לאור תשובה זו, טענת הסנגור בסיכומיו היא זו: "הנה בפועל מתברר שהיא למעשה קובעת זהות רק על סמך זה שהיא קובעת דמיון" (הסיפא של סעיף 202 לסיכומי הסנגור, עו"ד קובי סודרי).

86. ברם, על פי הפסיקה שהובאה לעיל, היו הרשעות על בסיס השוואה של 12 נקודות. ראוי לציין כי בפרשת הרצח בתפ"ח 631/85 הנ"ל (פיסקה 73 סיפא, לעיל), ההשוואות היו ב-12 נקודות, אף שלמעשה נמצאו השוואות 20 נקודות (שם, פסמ"ח, בעמ' 449). במקרה שבפנינו, די בדמיון של 24 נקודות דומות, ולא ראיתי צורך – בהעדר ראייה מדעית אחרת – לקבוע כי רק דרך המחשב ניתן לבצע השוואה (שלא לומר כי בשנות החמישים, בטרם היה מחשב בעולם, נערכו השוואות ואנשים הורשעו, כעולה מהפסיקה שהובאה לעיל).

87. התוצאה היא כי גם על פי רמת הראיות הנדרשת במשפט הפלילי, ניתן לקבוע כי יש זהות מלאה בין טביעת כף היד של הנאשם לזו שנמצאה במקום האירוע. בנושאים אלה, מקבל אני את עמדת ב"כ המאשימה, עו"ד דפנה אברמוביץ, ומאמץ את טיעוניה.

88. מכאן, שניתן לקבוע, כממצא עובדתי, כי הנאשם היה בחדר המדרגות האמור, ובכך אני דוחה את טענות הסנגור הן לעניין העדר קביעה משפטית כי טביעת כף יד היא שוות ערך לטביעת אצבע, הן לעניין העדר ראיות בדבר "שרשרת המוצג", והן לעניין טענותיו בדבר פגמים בדרך ההשוואה ובמומחיותה של עדת התביעה, הגב' בית יוסף.

7.1 משמעות טביעת כף היד במארג הראיות

89. עדיין, יש צורך להתמודד עם השאלה המרכזית מבחינה ראייתית, הרלבנטית לתיק זה, דהיינו: מהי הנפקות של טביעת כף היד לעניין הרשעתו או חפותו של הנאשם.
90. בעניין זה, טענת המאשימה היא, כי עצם מציאת טביעת כף היד בכניסה לדירה, מהווה הוכחה מספקת (בהעדר הסבר סביר של הנאשם; על כך ראה בפרק נפרד), כי הנאשם נטל חלק בשוד.
91. ב"כ הנאשם חולק על כך, וסבור כי בשל כך שטביעת כף היד אינה בתוך הדירה אלא בחדר המדרגות (סעיף 218(ב), עמ' 60 לסיכומי ההגנה) וכי בשל כך שייכתן שטביעת כף היד היא ישנה, "אין לשלול שהטביעה הוטבעה במקום זמן רב לפני מועד השוד בכלל" (הסיפא של סעיף 218(ג), עמ' 60 לסיכומי ההגנה).
92. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים, הגעתי למסקנה כי בעניין אחרון זה, בפרק של טביעת כף היד, הצדק עם הסנגור.
93. לפני תריסר שנים הייתה סיטואציה דומה (אך שונה בפרטים), כדלקמן: המתלונן (שלדבריו לא זיהה את מי שפגע בו), נמצא דקור ומתבוסס בדמו בחדר מדרגות בלילה. הראייה הקושרת את הנאשם לאירוע הנ"ל, הייתה טביעת אצבעותיו על נורה בחדר המדרגות שסובבה, וכך נוצר חושך בחדר המדרגות. אני – בדעת מיעוט – סברתי כי אין די בכך כדי להרשיע את הנאשם בניסיון לרצח. חברי להרכב (כבי' השופט – כיום סגן הנשיא – יעקב צבן וכבי' השופט – כיום שופט בבית המשפט העליון – צבי זילברטל) קבעו כי על בסיס ראייה זו ניתן להרשיע את הנאשם דשם, בעבירה של ניסיון לרצח (ראה [ת.פ. 5069/02 מדינת ישראל נ' יצחק קריספין](#) [פורסם בנבו] (2003); בחוות דעתי גם התייחסתי לעמדת המשפט העברי לגבי ראיות נסיבתיות בכלל (פסקאות 25-8), ויישומה של עמדת המשפט העברי במשפט הישראלי (שם, בפסקאות 26-27) וכן התייחסתי למעמדה של טביעת אצבעות כסימן מובהק על פי המשפט העברי (שם, בפסקה 28); באותה פרשה גם הסברתי מה ההבדל בין הימצאות טביעת האצבע על חפץ שבו בוצעה העבירה, כגון: הסכין שבה נדקר המנוח או טביעת אצבע על החפץ שנגב במהלך השוד (שם, בפסקה 35)).
- בבית המשפט העליון התקבלה עמדת חבריי, לעניין ההרשעה, ועמדתי (החילופית), כי לא הוכחה כוונה לניסיון לרצח, וההרשעה הייתה בביצוע עבירה של חבלה חמורה ([ע"פ 4471/03 מדינת ישראל נ' יצחק קריספין \(2004\)](#)), פ"ד נח(3), 277.
94. לשיטתי, ובקל וחומר, יש לזכות את הנאשם בתיק זה.
95. ברם, גם לשיטה החולקת – זו שנפסקה הלכה למעשה – המצב שם היה שונה בנקודה חשובה: חבר ועד הבית העיד שם כי החליף נורה יום-יומיים קודם, ולכן ברור שטביעת כף היד על גבי הנורה היא חדשה. והעיקר, סיבוב הנורה היה קשור קשר הדוק לעבירה, שכן הוא סייע לדוקר לעבוד בחושך, כך שלא יתגלה; בעוד, שבמקרה שבפניי, ייתכן שטביעת כף

- היד היא מלפני שנים, ואין כל קשר סיבתי בין טביעת כף יד, כמטר מחוץ לדירה, לבין העבירה של השוד.
- על כל פנים, המאשימה לא רמזה אפילו כי לצורך ביצוע השוד בדירה היה צורך כי הנאשם (או מבצע השוד) יישען על קיר השיש עם כף ידו, כדי שאותה תנוחה תסייע לו לכך שהשוד ייעשה בצורה זו או אחרת, שכן השוד היה כולו בתוך הדירה והכניסה לדירה הייתה, כנראה, באמצעות מפתח מותאם (כעולה מעדות המתלוננת במשטרה) או עקב קריאה מעבר לדלת כי מדובר במשטרה ובזכות זו נפתחה דלת הדירה (כאמור בכתב האישום, כמוסבר בפיסקה 6 לעיל – נושאים שלגביהם לא הובאה כל ראיה או שמצוץ ראיה).
96. לא זו אף זו, על פי המתואר בכתב האישום, על ידיו של אחד מן השודדים היו כפפות (סעיף 8 לכתב האישום, כמוסבר בפיסקה 9 לעיל). אם אכן זו גירסת המאשימה, כיצד רוצה היא כי בית המשפט יאמץ נתון לפיו הנאשם הגיע לשוד ללא כפפות והטביע את כף ידו בחדר המדרגות על השיש במרחק של כמטר מדלת הכניסה לדירה. והרי מקובלנו, על פי הכללים בדבר הנחה לטובת הנאשם, כי מי שהיה עם כפפות הוא הנאשם (אחרים לא נמצאו); אם כך, לא מובנת טענת המדינה: אם הנאשם היה עם כפפות, כיצד ניתן להסיק מטביעת כף היד, כי הנאשם נכח בעת השוד!?
97. מעבר לכל האמור לעיל, אומר את הדברים הבאים:
- אין לנו כל מידע מתי הוטבעה טביעת כף היד. על פי עדותה של המומחית, שאימצתי את חוות דעתה, בתשובה לשאלת ב"כ המאשימה "כמה זמן טביעת כף היד או טביעת האצבע אמורה להישאר?" (עמ' 86, שורה 27 לפרוטוקול מיום 12.11.13), ענתה המומחית תחילה כי אין לה תשובה, וכי הדבר תלוי בהרבה גורמים, וסיימה את המענה כך: "אנחנו לא יכולים אף פעם לקבוע אם הטביעה היא טרייה או הרבה שנים אחורה" (שם, שורות 30-31).
98. טביעת כף היד היא, לכל היותר, שוות ערך לכך שהיו מצלמות בחדר המדרגות ושם צולם הנאשם.
99. נניח, לצורך ההשוואה האמורה, כי פיענוח צילומים אלה היו, ללא תאריך, במשך שלוש השנים שקדמו לאירוע.
100. האם מכוח ראיה זו של התמונות של המצלמות, ניתן לקבוע – בבית המשפט – כי הנאשם היה בחדר המדרגות ביום האירוע? בעיניי, התשובה לכך היא שלילית.
101. יתרה מזו, גם אם קבעתי כי מכוח טביעת כף היד ניתן להסיק כי הנאשם היה בחדר המדרגות (ראה פסקה 88 רישא לעיל), עדיין נשאלת השאלה – האם מכך ניתן להוכיח, ברמת הראיות הנדרשת במשפט הפלילי, כי הנאשם נטל חלק בשוד?

102. נתאר לעצמנו, כי באותו שבוע או באותו חודש או באותה שנה, היו שוד בדירה של המתלוננת, ובדירה הסמוכה אירע אונס. טביעת כף היד הייתה בחדר המדרגות על קיר השיש, בין שתי הדירות. האם ניתן להרשיע את מי שטביעת כף ידו נמצאה בחדר המדרגות בשוד, או באונס, או בשניהם, או באף אחד מהם?
103. ארבע החלופות שבסיום הפיסקה הקודמת, אומרות הרבה: העדר יכולת הכרעה מושכלת בין ארבע האלטרנטיבות. התוצאה – על פי עקרונות המשפט הפלילי – מחייבת זיכוי, ולא הרשעה, בשתי העבירות של השוד בדירה א ושל האונס בדירה ב.
104. באותם מקרים של הרשעות, טביעת האצבע או טביעת כף היד נמצאו בתוך הדירה שבה בוצע השוד, או על סכין שבה נדקר המנוח. אולם, כאשר טביעת כף היד הייתה בחלק החיצוני של החלון, זוכה הנאשם מחמת הספק בבית משפט השלום בחיפה (ראה פסקה 74 סיפא לעיל).
105. אני ער לכך, כמובן, שלא בכל המקרים של שוד יש צילומי קלוז אפ של השודדים (שאינם רעולי פנים), והצילום כולל בתחתיתו גם תאריך, יום, שעה, דקה, ומספר השניות.
106. אולם, בהעדר ראיות ברורות, ועל אף גלי פשיעה קשים, אין משמעות הדבר כי בית המשפט יפחית את רף הראיות הנדרש בהליכים הפליליים, שכן עדיין דברי הרמב"ם מלפני 900 שנה כי עדיף שיזוכו מאה אשמים מאשר שיורשע אחד חף מפשע, כדבריו בספר המצוות מנין רצ, מחייבים גם היום, במדינת ישראל, בשנת 2013.
107. בהקשר זה, לא למותר לחזר ולצטט את דבריו של נשיא בית המשפט העליון, ד"ר אשר גרוניס, שפרש בימים אלה, אשר בפרשת יששכרוב המפורסמת (ע"פ 5121/98 טור' (מיל') רפאל יששכרוב נ' התובע הצבאי הראשי, פ"ד סא(1) 461 (2006)), הגדיר כאחד מהמטרות והיעדים של הדין הפלילי את אי הרשעת חפים מפשע. כלשונו (שם), בפסקה 3 של חוות דעתו, בעמ' 576-577):
- "לטעמי, לפני שניגשים לבחון את השאלה הנכבדה העומדת על הפרק – אימוץ דוקטרינה בדבר פסלות ראיות שהושגו שלא כדין – יש לבחון את הערכים אותם אנו מעוניינים להגשים, ובמיוחד חובה עלינו לדרג את אותם ערכים מבחינת סדר חשיבותם. לדעתי, הערך העליון שצריך לעמוד לנגד עינינו הוא צמצום מירבי של החשש מפני הרשעת שווא. אחריו בסדר החשיבות עומד האינטרס הציבורי להביא להרשעתם של אלה שחטאו ופשעו. השילוב של שני ערכים אלה, אף מבחינת מעמדם היחסי, בא לידי ביטוי באמירה 'מוטב שעשרה רשעים יצאו זכאים משצדיק אחד יצא חייב', או בלשונו של הרמב"ם: 'ויותר טוב ויותר רצוי לפטר אלף חוטאים, מלהרוג נקי אחד ביום מן-הימים' (ספר המצוות (הוצאת מוסד הרב קוק, תש"ן) חלק לא תעשה, מצווה רצ). משוורדים אנו שלב נוסף**

בסולם, מגיעים אנו לצורך בשמירה על הגינותו של ההליך הפלילי בהיבט הדיוני שלו, בנבדל ממטרתו הסופית, היינו, הקביעה האם הנאשם הינו אשם או זכאי".

8.1 טביעת כף היד – סיכום

108. כדי לסכם פרק זה, נאמר כי המאשימה לא הרימה את הרף הראייתי הנדרש בדין, כדי לשכנע את בית המשפט כי יש להרשיע את הנאשם בעבירת השוד, אם הראייה היחידה היא טביעת כף היד.

109. לא שוכנעתי כי טביעת כף יד זהה של הנאשם (שכאמור, במשל שהצגתי, דינה כצילומים של מצלמות אבטחה), יש בכוחה להביא להרשעה, שכן גם נוכחותו של הנאשם בחדר המדרגות של בניין שבו בוצע שוד, בתאריך בלתי ידוע, במשך שלוש שנים שקדמו לאירוע, אינה מספיקה לקבוע כי הנאשם הוא זה שביצע את השוד, ויש להרשיעו ולשולחו למאסר לתקופה משמעותית.

110. על כן, פועל יוצא מפרק זה, לבדו, הוא זיכוי הנאשם, ללא תלות וללא קשר לפרקים הבאים. לא כל שכן, שלנאשם היה הסבר, אף אם לא הכי מוצלח בעולם, על אפשרות להימצאותו בחדר המדרגות, לצורך חיפוש עבודה, גם אם לא יכל לומר, קונקרטי, כי היה בחדר המדרגות הספציפי באותו בניין שבו היה אירוע השוד.

ז. המדובב

1.ז מבוא

111. המעיין בתיק שבפניי, ולא כל שכן בשני פסקי הדין של בית המשפט העליון (ראה: פסקאות 34-35 לעיל), יכול לחשוב שמטרת ההליך – לפחות בעיני ב"כ שני הצדדים – הייתה לבדוק את אישיות המדובב, שמו ורקעו (שעליהם הייתה תעודת חיסיון של השר לביטחון פנים), וניתוח של כל הגיג או תנועה שביצע, לאורך השעות שבהן היה עם הנאשם בתא המעצר.

112. מתוך כבוד לב"כ הצדדים, אתייחס למרבית טיעוניהם, על אף שמסקנתי תהיה – ובכך אני מקדים את המאוחר – כי לא ניתן לסמוך על מילתו של המדובב, ולא אוכל לשלוח לבית סוהר אדם כלשהו, על סמך דבריו הבלתי אמינים בעליל של עד זה, ובכל מקרה, גם אם דבריו היו נכונים, לא היה בכך כדי להרשיע את הנאשם.

2.ז תמצית טענות המאשימה

113. לטענת עו"ד אברמוביץ, המדובב אמין ויש לקבוע ממצאים על פי דבריו.

114. ב"כ המאשימה סבורה כי יש אימרה של הנאשם באמצעות המדובב, שבמענה לשאלת המדובב "אם אחד מהם יפתח עליך מה תעשה?" הוא ענה: "אני בטוח שאין דבר כזה. מה

- הוא יפתח?". מכאן מסיקה ב"כ המדינה את הודאתו של הנאשם בביצוע השוד (עמ' 1191, שורות 25-29).
115. אחד מן הנושאים המרכזיים, במסגרת עדות המדובב, הוא שהנאשם סימן לו סימון שממנו עולה כי הנאשם היה רעול פנים (עמ' 1202, שורות 22-23) ובהמשך היא הסבירה כי סימון באצבעות של שני עיגולים על העיניים הוא שווה ערך לכך שהנאשם היה רעול פנים; גם כאשר נשאלה על ידי, במהלך סיכומיה, האם ניתן להסיק מאותם סימנים באצבעות של שני עיגולים על העיניים כי מדובר ברעול פנים, היא אמרה שבעניין זה יש להסתמך על המדובב ועל ההקשר (עמ' 1203-1205).
116. כמו כן, אמר הנאשם למדובב כי לא היה בדירה אף אדם זולת הנשדדת, דבר המוכיח כי הוא אחד השודדים.
- 3.ז תמצית טיעוני הסנגור**
117. מתוך 61 עמודי הסיכומים המודפסים, הקדיש הסנגור את המירב (עמ' 54-5) להתמודדות עם עדות המדובב.
118. טענת הסנגור היא כי למדובב היו מניעים פסולים להפליל את הנאשם וכי גם במהלך עדותו פעל לסיכול בירור האמת. כמו כן, המדובב לא אמר אמת ביחס לאופן הפעלתו וביחס לטיב ידיעותיו, הן על החקירה והן על הנאשם.
119. פרק שלם מוקדש להפרכת גירסת המדובב בעניין האמירות והסימונים מצד הנאשם (פרק ב.5, עמ' 50-26).
120. לפיכך, סבור הסנגור כי אין להסתמך על המדובב ולא ניתן להרשיע את מרשו על בסיס דבריו של המדובב.
- 4.ז המדובב כעד – עמדה כללית של הפסיקה**
121. אין כאן המקום לסקור את עמדת הפסיקה ביחס למדובב, שכן ראייה זו משמשת את המאשימה בשנים האחרונות בתדירות רבה מאד (על פי אתר "נבו" מצויים 293 פסקי דין של בית המשפט העליון, שבו מוזכר מדובב. אחד התיקים המפורסמים, שבו דן בית המשפט העליון בהרכב רחב של תשעה שופטים, כלל גם התייחסות למדובב ([דנ"פ 4342/97 מדינת ישראל נ' סולימן אל עביד, פ"ד נא\(1\) 736 \(1998\)](#)).
122. אין חולק כי בחלק גדול מן המקרים המדובב הינו עבריין, שבית משפט גם ציין שאינו נמנה על ליו צדיקים, כפי שהוסבר בע"פ [4029/08 פלוגי נ' מדינת ישראל](#) [פורסם בנבו] (2012),

מפי כב' השופט יורם דנציגר (שלדבריו הסכימו, כב' השופטים סלים ג'וברן וניל הנדל), תחת הכותרת "אופן תגמול מדובבים ופעולת הדיבוב במקרה דנן" (פיסקה 48):

"תחילה אבקש להקדיש מספר פסקאות לסוגיית הדיבוב ולאופן תגמול המדובבים, לגביהם טענו הצדדים. ככלל, הסתייעות במדובבים כחלק מפעולות החקירה מהווה תחבולת חקירה לגיטימית אשר אין בה כשלעצמה כדי לפגוע בזכויותיו של החשוד [ראו, למשל: [ע"פ 4577/98 דין נ' מדינת ישראל, פ"ד נה\(2\) 405, 411 \(2001\) \(להלן: עניין דין\)](#)]; ע"פ 1301/06 עזבון המנוח יוני אלזם ז"ל נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 22.6.2009) (להלן: עניין אלזם), סעיף 26 לפסק דינו של השופט א' לוי, סעיף 4 לפסק דינה של השופטת א' חיות וסעיף 2 לפסק דיני; באשר להפעלת מדובב "אקטיבי", ראו גם: [ע"פ 378/03 פלוני נ' מדינת ישראל \(פורסם בנבו\)](#), 21.4.2005, בסעיף ז(6) לפסק דינו של השופט א' רובינשטיין].

לצד זאת לא ניתן להתעלם מכך שבהסתייעות במדובבים כרוך חשש טבעי מפני קבלת הודאות שווא. זאת משום שמדובב בדרך כלל אינו איש רשות, אלא פועל מתוך מניעים אישיים אשר אינם חופפים דווקא את אינטרס גילוי האמת עליו אמונים רשויות החקירה והתביעה ובית המשפט. יתרה מכך, למדובבים תמריץ בלתי ניתן לנטרול להשיג הודאה מחשודים, שכן הצלחתם נמדדת בהשגת הודאה ומבטיחה את המשך העסקתם כמדובבים על כל טובות ההנאה הכרוכות בכך. לבסוף, יש לזכור כי בחלק ניכר מהמקרים המדובבים עצמם אינם נמנים על ל"ו צדיקים, ולמעשה מדובר, בדרך כלל, בעבריינים מורשעים המרצים עונשי מאסר אשר מסייעים למשטרה בעבור טובות הנאה כאלה ואחרות [בהקשר זה ראו: [ע"פ 1520/97 חדד נ' מדינת ישראל, פ"ד נח\(2\) 337, 348-349 \(2000\) \(להלן: עניין חדד\)](#)]; לביקורת אודות השימוש במדובבים כאמצעי להשגת הודאות מפלילות, בין היתר מהטעמים הנזכרים לעיל, ראו: בועז סנג'רו "השימוש בתחבולות ובמדובבים לשם גביית הודאות – הרהורים בעקבות ע"פ 1301/06 עזבון המנוח יוני אלזם ז"ל נ' מדינת ישראל" [פורסם בנבו] עלי משפט ט 399, 408-411 (2011)].

כל אלו מקשים במידה מה לסמוך על דבריהם של המדובבים ומחייבים את רשויות החקירה והתביעה ובתי המשפט לנקוט משנה זהירות בבואם להכריע על סמך תוצרי הדיבוב. עם זאת, לא ניתן להתעלם מצדו השני של המטבע – פעולת הדיבוב הוכחה כיעילה וחיונית לשם פיענוחם של פשעים רבים. במטרה להתמודד עם הקשיים הטמונים בפעולת הדיבוב ננקטים אמצעי מנע אשר נועדו להבטיח כי ההודאה שהושגה באמצעות הדיבוב אינה הודאת שווא. כך למשל נוהגת המשטרה לעיתים קרובות, כשהדבר מתאפשר, להקליט את שיחות הדיבוב. סבורני כי אין להסתפק בנוהג זה או אחר ויש לקבוע כי המשטרה מחויבת להקליט ולתמלל שיחות בין חשוד לבין מדובב שכן תיעוד זה הוא שמאפשר לגורמי החקירה והתביעה, וכך גם לבית המשפט ככל שיוגש כתב אישום, להתרשם באופן ישיר מפעולת הדיבוב ומאמיתות הודאתו של החשוד [ראו: עניין חדד, בעמ' 349; [ע"פ 1354/03 דקר נ' מדינת ישראל, פ"ד נח\(2\) 83, 90 \(2004\)](#)]

(השופט ס' ג'ובראן); [ע"פ 3817/09](#) אזברגה נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 16.9.2010) (להלן: עניין אזברגה), בסעיף 9 לפסק דינה של השופטת א' חיות]. בקרה ופיקוח אלו הכרחיים על מנת שניתן יהיה להתמודד עם הקושי הנובע מפעילותם של מדובבים. אין באמור לעיל כדי למנוע במקרים מיוחדים וחריגים ומטעמים שירשמו הסתמכות על פעולות דיבוב שלא הוקלטו או שלא הוקלטו במלואן [ראו והשוו באשר להשלכות אי הקלטה במהלך חקירה משטרתית: [ע"פ 9808/06](#) סנקר נ' מדינת ישראל, ([פורסם בנבו], 29.7.2010), פסקה 24; [ע"פ 8208/07](#) אלימלך נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 11.10.2010), פסקה 19], כל עוד מתקיימים התנאים האחרים שנקבעו בפסיקה בנוגע לאפשרות להסתמך על הודאה שנמסרה לפני מדובב ובתנאי שבית המשפט השתכנע חרף אי הקלטת פעולות הדיבוב כי לא נפגעה זכותו של הנאשם להליך הוגן. יתר על כן, כדי שהודאה שנמסרה למדובב תהיה קבילה, על התביעה להוכיח את הנסיבות בהן ניתנה ועל בית המשפט להשתכנע כי היא הייתה "חופשית ומרצון", כקבוע בסעיף 12 [לפקודת הראיות](#) [נוסח חדש], תשל"א-1971 [ראו: [ע"פ 15/78 ביבס נ' מדינת ישראל, פ"ד לב\(3\) 64, 75 \(1978\)](#)]; עניין אלזם, סעיף 19 לפסק דינו של השופט א' לוי]. כמו כן, ניתן לפסול הודאה מקום שבהשגתה נעשה שימוש באמצעים בלתי כשרים תוך פגיעה בזכותו של החשוד להליך הוגן [ראו, למשל: [ע"פ 5121/98 יששכרוב נ' התובע הצבאי הראשי, פ"ד סא\(1\) 461 \(2006\)](#)], סעיף 76 לפסק דינה של השופטת ד' ביניש; [ע"פ 645/05](#) זליגר נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 5.12.2006), סעיף 25 לפסק דינו של השופט א' לוי; [ע"פ 6977/03](#) סארה נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 20.7.2009), סעיף 15 לפסק דינה של השופטת א' חיות].

מחסום נוסף שנועד לוודא כי הודאה שנמסרה לפני מדובב לא תביא להרשעת שווא נמצא בתוספת הראייתית הדרושה לשם הרשעה על סמך אמרת חוץ של נאשם. כידוע, כדי לבסס הרשעה על סמך הודאת חוץ של נאשם, בין שניתנה לפני איש הרשות ובין שניתנה לפני מדובב, נדרשת ההודאה לעמוד במבחן סימני האמת הפנימיים של ההודאה וכן נדרש "דבר מה נוסף", המהווה תוספת ראייתית חיצונית מאמתת להודאה [ראו: [רע"פ 4142/04](#) מילשטיין נ' התובע הצבאי הראשי ([פורסם בנבו], 14.12.2006), סעיפים 16-18 לפסק דינו של השופט א' לוי (דעת מיעוט, אך לא לעניין זה); [דנ"פ 3391/95 בן-ארי נ' מדינת ישראל, פ"ד נא\(2\) 377, 448-449 \(1997\)](#) (השופט י' קדמי)]. לבסוף, נדרש בית המשפט להעריך את פעולת המדובב ואת נסיבות מסירת ההודאה אף בבואו להעניק משקל לכלל הראיות שהובאו לפניו. לרשות בית המשפט עומדים תיעוד הפעלת המדובב, הודעותיו ועדותו המאפשרים התרשמות ישירה ממהימנות המדובב ומהאמצעים שהפעיל כדי לחלץ מפי החשוד את ההודאה המפלילה ועליו לבחון בזהירות ובקפידה את דברי המדובב ולהיות ער לחששות הנ"ל [ראו, למשל: [ע"פ 497/92](#) נחום (קנדי) נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 24.10.1995), סעיף 14

לפסק דינו של הנשיא (בדימ') מ' שמגר; עניין אזברגה, סעיף 9 לפסק דינה של השופטת א' חיות[2].

123. על בסיס דברים כלליים אלה מסביר כב' השופט דנציגר, מה יש לבדוק בטרם ניתן אימון במדובבים (שם, פסקה 49): "הדברים שנסקרו עד כה נוגעים לשימוש בפרקטיקה של דיבוב באופן כללי ולאופן שבו מתמודדים רשויות החקירה והתביעה ובתי המשפט עם החששות המובנים בעצם השימוש בפרקטיקה של דיבוב במטרה לחלץ מחשודים הודאות מפלילות. ואולם, לצד ההכרה בתקינות השימוש במדובבים באופן כללי, ברי כי לא כל הפעלה של מדובבים יכולה להיחשב כתקינה. בפרט, במקרה שלפנינו עולות השאלות מהו התגמול שרשאיות רשויות החקירה להבטיח למדובבים? ובפרט – האם מתן תגמול בגין חילוץ הודאה מפלילה מפיו של חשוד היא תקינה? לכך אדרש עתה".

124. וכך מוצגת עמדת בית המשפט העליון ביחס לתגמול הניתן למדובב, כאחת הדרכים לבדיקת מהימנותו, מול הצורך החשוב בהבטחת זכויות הנאשמים (שם, פסקאות 53-50):
 "אכן, כבר הובהר בעבר כי דעתו של בית משפט זה אינה נוחה מאופן הפעלה זה של מדובבים. בהקשר זה יפים דבריו של חברי השופט ס' ג'ובראן בע"פ 2642/10 איסאקוב נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 28.11.2011), כי:

'העובדה שלמדובב מובטח בונוס, ששווי פי עשרה משכרו בגין יום עבודה אחד, בתמורה להשגת הודאה מן החשוד, מייצרת תמריץ חזק ביותר למדובב ועשויה להשפיע על אופן ביצוע תפקידו ועל העדות שהוא מוסר בבית המשפט. באופן עקרוני, אני סבור כי עדיף לנסח הסכמים אלו באופן המנטרל ככל האפשר את האינטרסים הזרים העשויים להשפיע על פעולותיו של המדובב כלפי החשוד. כאשר לא ניתן לנטרלם, הרי שמוטל על בית המשפט, לבחון ביתר זהירות, את הראיות המושגות באמצעות המדובב' [שם, בסעיף 24].

כפי שהובהר לעיל, המדובבים המועסקים על ידי המשטרה הם פעמים רבות עבריינים מורשעים המרצים עונשי מאסר, אשר משתפים פעולה עם רשויות החקירה מתוך מטרה להשיג עבור עצמם טובות הנאה כספיות והקלות נוספות. למדובב אינטרס מובנה להביא להודאות מפלילות, שכן אלו מסמנות את הצלחת הדיבוב ומבטיחות למדובב, לפחות לשיטתו, כי יועסק ויזכה בהטבות גם בהמשך. לאינטרס בסיסי זה מתווסף, לפי נוסח ההסכם שנכרת עם המדובב במקרה דנן, תמריץ כספי ישיר בהשגת הודאה מפלילה. סבורני כי התמריץ הכספי הישיר המובטח בגין השגת הודאה מפלילה מעצים עד מאוד את האינטרס האישי של המדובב בתוצאות הדיבוב ומדרבן אותו לעשות כל שביכולתו כדי להשיג הודאה מפלילה, לרבות נקיטת פעולות המצויות על הגבול שבין הפסול למותר. פועל יוצא של התנהלות מסוג זה עלול להיות השגת הודאות שווא והרשעת חפים מפשע. לא מותר לשוב ולהזכיר את החשובה במושכלות היסוד של ההליך הפלילי לפיה בירור האמת במשפט הפלילי והימנעות מהרשעת חף מפשע הם אינטרסים

ציבוריים ממדרגה ראשונה [ראו: [ב"ש 838/84 ליבני נ' מדינת ישראל, פ"ד לח\(3\)](#) 729, 738 (1984) (השופט א' ברק). לסכנה מפני הרשעת חפים מפשע בעקבות הודאות שווא של חשודים ראו, למשל: מרדכי [קרמניצר "הרשעה על סמך הודאה](#) – האם יש בישראל סכנה להרשעת חפים מפשע?״ המשפט א 205 (1993); בועז סנג'רו ״הודאה כבסיס להרשעה – האמנם 'מלכת הראיות' או שמא קיסרית הרשעות השווא״ עלי משפט ד 245, 249-257 (2005)]. לפיכך, באיזון שבין האפשרות לגבייתן של הודאות שווא על ידי מדובבים והסכנה להרשעתו של חף מפשע בהסתמך על הודאות אלה מחד, לבין התועלת העולה מהתימרוץ הנוסף של מדובבים באמצעות תגמול כספי ישיר מאידך, סבורני כי ידם של האינטרסים הראשונים על העליונה.

זאת ועוד, מהאינטרס הציבורי הראשון במעלה של אי-הרשעת חפים מפשע שהזכרתי לעיל נובע גם הכלל לפיו תפקידן של רשויות החקירה אינו מתמצה באיסוף ראיות מפלילות. לפי כלל זה, על רשויות החקירה לאסוף ראיות, מזכות כמפלילות, מתוך מטרה אחת – היא בירור האמת. בהקשר זה יפים דבריו של השופט א' ברק בע"פ [721/80 תורג'מן נ' מדינת ישראל, פ"ד לה\(2\)](#) 466 (1981), לפיהם:

'מטרת החקירה המשטרית אינה מציאת ראיות להרשעתו של חשוד, אלא מציאת ראיות לחשיפת האמת, בין אם אמת זו עשויה להוביל לזיכוי של חשוד, ובין אם היא עשויה להוביל להרשעתו' [שם, בעמ' 472].

מובן כי דברים אלו משליכים גם על אופן ההתקשרות המצופה מרשויות החקירה עם גורמים שלישיים שמטרתה היא איסוף ראיות, ובפרט – על אופן התקשרות המשטרה עם מדובבים. כידוע, המדינה אינה רשאית להתפרק מחובותיה באמצעות שימוש בגורמים שלישיים שלכאורה אינם כפופים לכללי המשפט הציבורי [השוו: [בג"ץ 6698/95 קעדאן נ' מינהל מקרקעי ישראל, פ"ד נד\(1\)](#) 258, 283-285 (2000) (השופט א' ברק) (להלן: עניין קעדאן)]. בהקשר זה, אין נפקא מינה אם בחובת השוויון בהקצאת מקרקעין עסקינן, שנדונה בעניין קעדאן, או בחובה המוטלת על רשויות החקירה לפעול ללא משוא פנים באיסוף הראיות ובאיסור החל עליהן לכוון את תהליך איסוף הראיות לאיסוף ראיות מפלילות בלבד, כפי שעולה בעניין שלפנינו. כשם שהמשטרה אינה רשאית לפעול להשגת ראיות מפלילות בלבד, אין היא רשאית להתקשר עם גורם שלישי, במקרה דנן – מדובב, בעסקה אשר מתגמלת אותו באופן משמעותי בגין השגת ראיות מפלילות ובכך מציבה לו, למעשה, כמטרה את השגתן של אלה ויהי מה.

לפיכך, טוב עשתה המשטרה כאשר שינתה את הנוסח שנהג בעבר בהסכמים עם מדובבים. ואולם, סבורני כי הנוסח הנוכחי של ההסכם כפי שצורף להודעת העדכון של המשיבה מיום 22.1.2012, טומן בחובו את אותם הקשיים שהיו בקודמו. הנוסח הנוכחי אכן מאפשר לתגמל מדובב גם בעבור ״פעילות הראויה לציון מיוחד״ בכפוף להתקיימותם של מספר תנאים (המלצת הממונה על החקירה והחלטת קצין המדובבים המחוזי, לפי שיקול דעתו), אולם הוא כולל את האופציה

לפיה התגמול יינתן "במידה ופעילותו של המדובב תביא לקידום התיק, לפענוחו או הפרשה ויגובש כתב אישום כנגד המעורבים". אם תשמע דעתי, יש לשקול הסרת אופציה זו מההסכמים הנחתמים עם מדובבים שכן היא אינה שונה מהותית מקשירת התגמול באופן ישיר להשגת הודאה מפלילה על ידי המדובב. אדגיש, אף על פי שלגישתי נוסחם של ההסכמים לפיהם מופעלים המדובבים מעוררים תחושת אי נוחות, בלשון המעטה, בסופו של יום לא אופן העסקתם של המדובבים יקבע אם ההודאה שהצליחו לחלץ מהחשוד קבילה או לא, אלא התשובה לשאלה האם פעילות המדובב במקרה הנדון פגעה בפועל בזכויותיו של הנאשם באופן כזה שמצדיק פסילתה של ההודאה. עם זאת, העובדה כי ברקע לפעילותו של מדובב עמד הסכם המעניק לו תמריץ כספי ישיר בהשגת הודאה מחייבת את בית המשפט להתייחס בזהירות יתרה להודאה שהושגה בעקבות פעולות הדיבוב – לאמיתות תוכנה ולנסיבות בהן ניתנה [ראו והשוו: ניר [פלסר](#) "תיחום גבולות השימוש במדובבים" משטרתיים סמויים לאור [חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו](#)" מאזני משפט ג 439, 471-470 (2005)]."

125. ניתן להרחיב עוד ועוד, אך די בהבאת פסק דין זה, שהוא אחד החודשים בתחום הדיבוב, אשר הפך תקדים, ומאז הוא מצוטט בפסקי דין, הן של בית המשפט העליון והן של בית המשפט המחוזיים השונים, ואף בבית משפט השלום.

5.ז המדובב שבפנינו – תמונת מצב כללית

126. אין חולק כי למדובב עבר פלילי, כפי שכתב קצין המדובבים, ביום 10.11.13 (נ/6): "הנ"ל הורשע ב-20 השנים האחרונות בעבירות של אלימות חמורה, התפרצות, החזקת נשק חשוד כגנוב, תגרה, נשיאת סכין ויידוי אבנים".

127. ב"כ הנאשם, עו"ד סודרי, "אסף" נתונים, ומהם ניסה להסיק כי המדובב עבר עבירה פלונית. עניין זה נמצא במסגרת החיסיון, ועל כן לא אתייחס לעבירות הספציפיות שבהן הורשע המדובב, שכן הדבר יכול לגלות את זהותו, ובכך ייפגע הערך המוגן הנמצא ביסוד תעודת החיסיון. על כל פנים, די בנתונים שבהם הודתה המדינה, כדי שנקודת המוצא ההתחלתית לגבי מידת האימון שיש לרכוש למדובב, היא מוגבלת – שכן אין לו חזקת כשרות של אדם ללא עבר פלילי – כפי שגם נכתב בפרשת פלונני הנ"ל, שצוטטה בפיסקאות הקודמות.

128. המדובב חתם על הסכם (נ/5) ביום 30.5.12, שבו נכתב בין היתר, בפרק ב, סעיף 2, כדלקמן: "א. תמורת עבודתו יקבל המדובב סך יומי של 250 ₪ ליום עבור כל יום הפעלה (לרבות יום עימות, רענון בפרקליטות והעדה בבית המשפט הכוונה עד יממה).
ב. במידה ופעילותו של המדובב הייתה מקצועית ו/או ראויה לציון מיוחד על פי שיקול-דעת קצין המדובבים המחוזי בהתבסס על המלצת הממונה על תיק החקירה, תהא המשטרה רשאית לתת למדובב תשלום כספי בגובה של עד

3,000 ₪ וזאת לא יאחר מיום סיום כל ההליכים המשפטיים הקשורים לפעילות".

129. המדובר הודה כי הוא אכן קיבל את הבונוס האמור של 3,000 ₪.
130. כמו כן, במכתבה של ב"כ המאשימה, עו"ד דפנה אברמוביץ לסנגור עו"ד קובי סודרי, מיום טו כסלו תשע"ד (19.11.13), נכתב בסעיף 1, כדלקמן:
"המדובר קיבל סכומי בונוס בעשרות מהמקרים בהם שימש כמדובר, ובעשרות מקרים אחרים קיבל תשלום יומי רגיל. המדובר לא קיבל טובות הנאה אחרות".
131. בסעיף 2 לאותו מסמך נכתב כי **"בתיקים בהם העיד המדובר, לא נקבעו ממצאי מהימנות לגביו".**
 אולם, בהמשך התברר כי נתון זה אינו מדויק, וכי בתיק אחד שבו העיד המדובר על פנטומימה או תנועות של מי שהיה בתאו, קבע בית המשפט כי אין להאמין לו (עמ' 164 לפרוטוקול מיום 27.4.14).
132. אם נשוב לעניין הבונוס של 3,000 ₪ (מעבר לתשלום היומי של 250 ₪), ראוי להביא את דברי המדודד עצמו, מתי הוא זכאי לאותו בונוס (שכאמור זכה להתייחסות בית המשפט העליון בפרשת פלוני הנ"ל, במצוטט בפיסקה 124 לעיל).
 וכך ענה המדובר לשאלותיו של הסנגור המלומד, עו"ד קובי סודרי (עמ' 218, שורה 15 – עמ' 219, שורה 1):
"ת. אני מקבל את החצי השני של הבונוס מתי שהתיק מסתיים.
ש. אני שואל אותך – למה מגיע לך בונוס? כתוב כאן [נ/5 - סעיף ב; צוטט לעיל בפיסקה 128] שמגיע לך בונוס אם הפעילות שלך הייתה מקצועית או ראויה לציון מיוחד.
ת. אהמ.
ש. אז אני שואל אותך למה מגיע לך בונוס?
ת. כתב האישום.
ש. זאת אומרת שבגלל שבזכות העדות שלך יש כתב האישום, מגיע לך בונוס.
ת. אם העצור מקבל כתב אישום, אני מקבל בונוס ראשון. אם העצור אינו מקבל כתב אישום, אני לא מקבל שום דבר.
ש. זאת אומרת שבשביל לקבל את הבונוס אתה צריך שתהיה הודאה שלו, בצורה כזאת או אחרת, הודאה בא'. כן?
ת. צריך כאילו לגלות את האמת.
ש. לא אמרתי. אני שאלתי שאלה אחרת עם הלגלות את האמת. מה שחשוב מבחינתך, התנאי לקבל את הבונוס, זה שהבן אדם יתוודא לפניך בצורה כזאת או אחרת על ביצוע העבירה.
ת. כן".

133. ובהמשך אותה ישיבה של יום 27.4.14 כאשר נשאל על הקשר בין הוידוי לבין קבלת הבונוס (עמ' 220, שורה 27 ואילך), מוקדה לבסוף השאלה כך (עמ' 221, שורות 17-13).
- "ש. אני שואל אותך שאלה אחרת. יכול להיות שהשאלה שלי לא היתה מובנת ואני מתנצל. האם קרה שישב איתך חשוד ואמר לך – אני רצחתי, אני אנסתי, אני שדדתי. ולמרות שהוא הודה בפניך, יעני למרות שהצלחת בדיבוב, לא קיבלת בונוס?
ת. לא קרה לי מקרה כזה".
134. בישיבה שלאחר מכן ביום 30.4.14, שוב נשאל המדובב בעניין זה, וכך התייחס לשאלת הזיקה בין הבונוס לבין הצלחתו בדיבוב (עמ' 250, שורה 26 – עמ' 251 שורה 8).
- "ש. או קי. עכשיו תראה. אתה גם הסברת לנו בדיון הקודם שאתה מקבל בונוס על הדיבוב במידה והחשוד מתוודה?
ת. כן.
ש. והסברת לנו שלא מספיק שהוא מתוודה, גם צריך שיוגש כתב אישום?
ת. כן.
ש. זאת אומרת, שבמילים אחרות, בשביל לקבל את הבונוס אתה צריך להביא הודאה ממשית?
ת. בערך.
ש. מה זה בערך, סליחה?
ת. זה לא הודאה ממשית, מספיק שהוא יקשור את עצמו למקרה.
ש. או קי, זאת אומרת, שבשביל לקבל את הבונוס אתה צריך שהוא יקשור את עצמו למעשה?
ת. נכון".
135. לפנינו, גרסאות סותרות של המדובב, בדבר הזכות לקבלת הבונוס (הודאה ראשונית, הודאה מלאה או הגשת כתב אישום).
- לעניין "ההישג הנדרש" מאת המדובב, מצוי לנו תיעוד מזמן אמת במסגרת ת/20, כאשר בתא היו שני המדובבים ונכנס אליהם "גורם משטרתי מס' 1" (שמוסכם שהוא החוקר גלעד כהן). וכך נכתב מפיו של אותו גורם משטרתי (שם, בעמ' 18, שורות 38-19):
- "גורם משטרתי מס' 1: מספיק שיגיד לי, וואלה, הייתי שם באזור והסתובבתי אבל לא עשיתי כלום. מספיק שיגיד לי... גם אצלכם הייתי שם. טוב לי גם... אבל אני חייב מכם עכשיו...
...
...
ראמי אלמוגרבי [המדובב]: רק עכשיו מי שיבוא יכניס אותו שיזרוק לו מילה.
גורם משטרתי מס' 1: איזה מילה שיזרוק לו?
ראמי אלמוגרבי [המדובב]: שיזרוק לו...תחשוב.

- גורם משטרתי מס' 1: אה,**
ראמי אלמוגרבי [המדובב]: אתה היית שם, עשית ככה...
גורם משטרתי מס' 1 [משפט לא ברור – מדברים יחד], אין בעיה.
ראמי אלמוגרבי [המדובב]: שנשמע את זה,
גורם משטרתי מס' 1 [משפט לא ברור מדברים יחד], בתוך הבית. מה אני אעשה.
יאללה ביי חברה...תודה".
136. זה המסר שקיבלו המדובב שהעיד בפניי, והמדובב הקודם (שלא הצליח לחלץ מהנאשם ולו בדל הודאה אחת), מאת הגורם המשטרתי המפעיל.
137. ואכן, בהמשך אותו ת/20, לאחר קטעים רבים שנמחקו, נכתב בעמ' 27, שורות 32-37 דו שיח בין שני המדובבים:
"אחמד מסאלחה: הבנת למה אני מתכוון.
רמי אלמוגרבי: הם רוצים עכשיו שהוא רק יטעה בדיבור ושאיני שהייתי באזור וחאלס.
אחמד מסאלחה: כן חאלס. והם ילבישו לו את התיק".
138. בכל מקרה, מת/20 הנ"ל עולה בבירור, כי גורם משטרתי נכנס לתא שבו היו המדובבים, דיבר איתם ותדרך אותם (בניגוד לדברי המדובב; נושא שעוד יובא להלן).
- 6.ז. אמינות המדובב**
139. ב"כ הנאשם, עו"ד סודרי פירט בסיכומיו בכתב לנושאים רבים, מהן הסיק כי המדובב אינו אומר אמת, במקרים רבים; ראה: החל מפרק 5, שכותרתו "הפעולות שנעשו במהלך החקירה והמשפט לסיכום בירור האמת", ובהמשך בפרק 6, שכותרתו "שקרי המדובב ביחס לאופן הפעלתו וביחס לטיב ידיעותיו על החקירה ועל הנאשם (הכולל שמונה דוגמאות), פרק 7, "שקרי המדובב ביחס להפסקת פעילותו של המדובב הראשון", פרק 8, הלחץ המוגבר מצד המדובב והמשטרה להצגת הישג חקירתי בצהרי 1.6.13 ופרק 9, "ההתבטאויות הפסולות ביחס לסנגורו של הנאשם".
140. על אף שמדובר בטעונוים מפורטים המשתרעים על פני 13 עמודים, ולמרות שלב"כ המאשימה, עו"ד ברקוביץ הייתה הזדמנות, להגיב בכתב על טענות אלה (בניגוד לכלל המקובל, לפיו הסנגור מסכם אחרון), ב"כ המדינה, ניצלה את הזכות האמורה לתגובות קצרות בלבד, כשהתייחסו כולם לפרק 4ב ו-4ג, ללא כל התייחסות, ולו במילה אחת לטענות המפורטות החל מפרק 5 ואילך.
141. מאחר וטענות הסנגור הן סבירות, ומבוססות על קטעים מתוך הפרוטוקולים והמוצגים, ובהעדר טיעון סותר של המדינה, על פי הכלל המקובל במשפט הפלילי יש לקבל את טיעוני הסנגור, ועל פיהם לקבוע כי מדובר במדובב בלתי אמין שאינו בוחל באמירת אי אמת במהלך עדותו.

142. אוסיף ואומר כי מהתרשמותי הבלתי אמצעית מימי החקירה הרבים של המדובב, אשר העיד מאחורי פרגוד, סמוך מאוד למקום ישיבתי, כך שיכלתי לראות כל שריר בתווי פניו, הרושם שקיבלתי הוא כי מדובר באדם שנדרך בעקבות כל שאלה, עושה חישוב מהיר מהי התשובה הכי מתאימה, כדי שלא תסתור תשובות קודמות או תדריכים אחרים שקיבל, כאשר השיקול האם תשובתו היא אמת או אינה אמת, הוא שיקול משני, על פי האימרה הידועה לפיה "גם האמת היא אחת האופציות".
143. לצערי זה המצב ביחס למדובב, ולכן, לא ניתן לסמוך על מילה אחת מדבריו, וידי לא יכולה לחתום על הכרעת דין מרשיעה המבוססת על מילים שאמר המדובב או תנועות של הנאשם שעליהן דיווח המדובב, אלא אם כן יש לכך תימוכין בהקלטות או בצילומים (אך, צילומים לא היו).
144. מבלי לגרוע מהאמור לעיל, ראיתי לנכון להזכיר כמה אמירות או סתירות של המדובב אשר מראות עד כמה דבריו רחוקים מהאמת.
145. כל קשריו של המדובב עם השוטרים החוקרים, הוצג באופן אחר על ידי המדובב, לעומת העדויות האוביקטיביות או דברי השוטרים עצמם.
146. בעוד הנאשם מסביר כי אינו מקבל הנחיות מהשוטרים ומהחוקרים ועליו לפעול לפי שיקול דעתו, כעולה מכל הדוגמאות המפורטות בסעיף 46 לסיכומי עו"ד סודרי, החוקר גלעד הגיע לתא המעצר עדכן את המדובבים על מהלך חקירת הנאשם, הנחה אותם כי יתגרו בו.
147. המדובב עצמו, התכחש לכך שבכלל דיבר עם החוקר גלעד, ואמר שאינו זוכר כי הגיע לתא החוקר גלעד (עמ' 408, שורות 14-6 לפרוטוקול מיום 8.5.14), כדי לדבוק בגירסתו כי אינו מקבל הנחיות מהשוטרים. גם כאשר נאמר לו שהמדינה אפילו לא ביקשה לחסות את פגישת החוקר גלעד עם שני המדובבים (עמ' 408, שורה 18), והוזכרו לו דברים שאמר החוקר, תוך התייחסות למונח "שאטר", והוא הופנה לקטעים מהתמלול ת/20 הנ"ל, חזר המדובב על כך שאינו זוכר, והכל כתוב בתמלילים, והוא בעדותו "לא זוכר בדיוק אם זה היה ככה או לא" (עמ' 412, שורה 8).
148. יתרה מזו, אותו חוקר, אף מסר לשני המדובבים פרט מוכמן בעניין טביעת האצבע של הנאשם שנמצאה כביכול באזור האירוע (כזכור מדובר בטביעת כף יד ולא בטביעת כף אצבע), כאשר במקביל פרט זה הוטח בנאשם בחקירתו שהייתה במקביל.
149. המדובב עצמו אישר שקודם כניסתו לדיבוב לא ידע על הימצאות טביעות אצבע של הנאשם בזירה (עמ' 412, שורה 15), וכאשר נשאל האם הוא מסכים שגלעד החוקר מוסר לו פרט מוכמן שאינו יודע עליו, הוא משיב שאינו יודע. וכאן, לאורך עמ' 414-412, מתגלה שיטת אי

אמירת האמת של המדובב, שמשמש בכסות של אי הבנת המונח "פרט מוכמן", שמיד לאחר מכן מוסבר לו והוא מבין אותו, ובעיקר בתירוץ של "לא זוכר" "לא יודע", והכל כדי לרצות את עצמו או את שולחיו, כי, כביכול, הוא מדובב אובייקטיבי שלא מקבל הנחיות מהמשטרה, ולא מגרה את הנאשם על פי הנחיות המשטרה.

150. ראוי לציין כי החוקר גלעד כהן הוזמן להעיד, בשלב מאוחר של המשפט, ביום 16.11.14, כאשר במסגרת עדותו הוצג מזכר (סומן ת/101, ולאחר מכן ת/33), שזה לשונו:

"בתאריך 09.06.2013 בעת שהיו שני המדובבים לבדם בתא, נכנסתי אליהם והצגתי עצמי כראש צוות החקירה ושאלתי אם הכל בסדר איתם. אמרתי להם שהשוטר שיכניס את החשוד לתא יבצע גירוי על ידי השמעה בקול רם חלק ממה שיש לנו עליו וביקשתי מהם שכשהחשוד יכנס בחזרה לתא המעצר ביחד עם השוטר שיכניס אותו שיתחילו לשאול אותו שאלות בהתאם לגירוי על מנת שתפתח שיחה בעניין".

151. לא אמנה כרוכל את יתר הסתירות והטיעונים של הסנגור בעניין אי אמינותו של המדובב. אחזור ואומר כי טענותיו מקובלות עלי, הן לגופן והן לאור העדר התייחסות המדינה אליהן, על אף ההזדמנות שניתנה לה.

בהמשך פסק דין זה, אתייחס לדברים נוספים שאמר המדובב, המוכיחים את חוסר אמינותו (ראה, במיוחד, קטע הפרוטוקול המצוטט בפסקה 167 להלן). באחת, כפי שכבר אמרתי לעיל, לא ניתן להרשיע אדם על סמך עדות מדובב.

152. לא למותר לומר כי איפשרתי למדובב, כמעט בפתח כל ישיבה, בתשובה לשאלתי, לתקן או לשנות תשובות קודמות (ראה למשל, עמ' 245, שורות 22-23, בישיבת יום 31.4.14), כדי שלא תעלה הטענה כי ענה בישיבה הקודמת באופן לא ברור. המדובב, במרבית המקרים, לא ניצל הזדמנות זו (ראה תיקונים מעטים שפרט המערער בפתח ישיבת יום 6.10.14, בתשובה לשאלתי היש לו מה להוסיף או לתקן מהישיבה הקודמת; ראה: עמ' 722-723 לפרוטוקול). מכאן, שכאשר יש סתירות משמעותיות בין עדויותיו של המדובב במקומות שונים ובהקשרים שונים, הדבר מחדד, מאשש ומאשר את טענת הסנגור, שכאמור, מקובלת עלי, לפיה, מדובר במדובב שאינו אמין בעליל.

153. מעבר לקביעה זו, ראיתי לנכון לבדוק, לגופם של דברים, את טענת המדינה, כאילו המדובב העיד על כך שהנאשם הודה בביצוע השוד, לא באופן ישיר כמובן, אלא במספר אימרות, מהן ניתן להסיק את הדבר, או בתנועות שהמדובב מפרשן כהודאה של הנאשם כי נטל חלק באותו שוד.

7.ז. עדות המדובב על וידויו של הנאשם או על תנועותיו, מהן ניתן להסיק כי

הנאשם הינו אחד השודדים

1.7.ז "לא היה אף אחד בבית"

154. בחקירה הראשית אמר המדובב כי הוא שאל את הנאשם, אולי בעת השוד הייתה מטפלת שראתה אתכם נכנסים והתחבאה, והנאשם ענה לו "פיש חדא" או "פיש שגראללה", שהמדובב תרגם "לא היה שם אף אחד שמה" (עמ' 155, שורה 27 עד עמ' 156, שורה 1). המדובב מסביר מדוע יש בכך הודאה בשוד: "זה תשובה של אדם, כב' השופט, אני, אם נגיד אדם לא עשה שום דבר, הוא לא היה באזור, ואני שואל אותו שאלה כזו, אז הוא אומר – אני לא הייתי שמה, אני לא יודע. אבל הוא עונה לי – אני לא הייתי שמה, אני לא יודע על מה אתה מדבר. אבל שהוא עונה לי בתשובה כזאת, זאת אומרת שידע מה היה שמה. הוא היה" (עמ' 156, שורות 5-1). כאשר שאלתי אותו (עמ' 156, שורות 11-12), האם זאת מסקנה או הבנה מתשובת הנאשם, בלי שאמר זאת במפורש, המדובב אומר "הוא לא אמר שאני עשיתי את זה. אבל אף אחד לא היה שמה. לא היה שמה אחד שמה" (עמ' 156, שורות 13-14).

155. ברם, עו"ד סודרי, ב"כ הנאשם טוען (פרק ב.10, ג., סעיפים 89-108 לסיכומיו בכתב) כי קטע זה בדברי הנאשם, בשיחתו עם המדובב, לא נאמר בחלל ריק, והמילים שאותן שאלה ב"כ המאשימה את המדובב בחקירה הראשית, לא מופיעות כלל בתמליל הרלוונטי שהוא ת/20, וכי התרגום הנכון של הדברים כפי שנכתבו בפרוטוקול מיום 23.11.14 בעמ' 1138, שורות 7-11, הוא זה:

**"מדובב: כאילו יש הגיש עדות של האנשים שעבדו אצל אותה גברת, כאילו חקרו גם את האנשים שעבדו אצלה בבית.
חשוד: מה עבדו אצלה?"**

156. אזכיר גם פה את אשר כתבתי בפיסקה 140 לעיל: למאשימה היתה אופציה להגיב על הטיעונים בכתב של הסניגור, אך עו"ד אברמוביץ החליטה להגיב בשני עמודים על נושאים אחרים ולא על נושא זה (כמו שלא להגיב על הנושא האמור בפיסקה 140). מכאן, שעל פי הכללים ומשפט פלילי, יש להניח זאת לטובת הנאשם ולקבוע כי אלו המילים שאמר המדובב ולא מה שנטען בחקירה הראשית.

157. יתרה מזו, התובעת עצמה נמנעה מלהשמיע לנאשם את קטע ההקלטה בחקירה הנגדית, וזאת על אף בקשותיו של הנאשם בחקירתו הנגדית: עמ' 1134, שורות 15-16; עמ' 1138, שורות 21-22; עמ' 1146, שורות 6-14, כאשר בשורה 9 ביקשתי אני כי ישמיעו לו את הקלטת; עמ' 1147-1148 כאשר עו"ד סודרי מציין בפרוטוקול, בעמ' 1147, שורה 21: "הוא ביקש הנאשם כמה וכמה פעמים להשמיע לו את זה". בעניין זה אין לי אלא לאמץ, מילה במילה, את מסקנתו המשפטית של הסניגור המלומד, בסיפא של סעיף 96 לסיכומיו: "המנעותה זו אינה בכדי, והיא, כמובן, פועלת כנגדה".

158. עו"ד סודרי מנסה בסעיף 97 לסיכומיו להסביר את חוסר ההיגיון בעיתוי ונסיבות האמירה הנטענת, וזאת לאחר שסוקר את הגירויים הרבים שהופעלו על הנאשם הן על ידי השוטר והן על ידי המדובבים (שבע הדוגמאות המופיעות בסעיף 97(א)-(ז)), ומכאן הוא מנסה להסיק כי

אם הנאשם לא התוודא ולא קשר עצמו לעבירה, נראה לו הגיוני שהוא שינה באופן קיצוני את גישתו, ללא כל גירוי וללא כל מניע דווקא באמצע הקראת הפרוטוקול על ידי המדובב (סעיף 98 לסיכומיו).

אינני רואה את הדברים עין בעין. יש מקרים רבים בהם אדם מכחיש ביצוע עבירה, לאורך ימי חקירה רבים, ולבסוף "נשבר" ומתוודה. נפש האדם היא ידע. נקיפות מצפון פועלות אל שלהם, ומתי מגיחות הן לעולם, רואים ושומעים אנו, מבלי שיש לנו יכולת לחדור לליבו ולמצפונו של אותו חשוד, שבשלב מסוים לאחר הכחשות רבות, מחליט להודות (לעיתים גם בעבירות יותר חמורות מאשר שוד, ואף ברצח).

לפיכך, הטענה "זה לא נראה הגיוני", היא טובה לטיעונים, אך בפועל, אם היתה אמירה ברורה ונחרצת של הודאה, לא הייתי רואה בכך מכשול לקבלתה.

159. הטענה החזקה יותר שיש בידי הסניגור היא כי מדובב לא דיווח על אמרה זו של הנאשם שהעלה בבית המשפט (בחקירה הראשית) לא לשוטרים איתם שוחח, וגם לא בעדויותיו במשטרה (נ/ו-4), שהן עדויות שנגבו ממנו במהלך הדיבוב כאשר כל פעם יצא מהתא שהיה בו עם הנאשם ומסר את תמצית הדברים לשוטרים (סעיף 100 לסיכומים בכתב).

160. גם יתר טענותיו של הסניגור בסעיפים 101-107, שלא ראיתי צורך לחזור אליהם פעם נוספת ולפרטם, מקובלים עליי ומשמשים נימוקים נוספים למסקנתי לפיה הנאשם לא אמר למדובב את הדברים שעליהם העיד המדובב בחקירה הראשית.

161. מעבר לצורך אוסיף כי גם אם היו נכונים הדברים שמסר המדובב בחקירה הראשית (וכאמור אני קובע עובדתית שהדברים לא נאמרו), עדיין אין בכך ראיה מספקת לקשור בין הנאשם לשוד, באופן שהדבר יהווה ראיה משמעותית לצורך הרשעתו.

אסביר: אין חולק כי המדובב אינו איש מרות, אלא, מנקודת מבטו של הנאשם – אותה עת – חבר לתא שהוא חשוד כמוהו. הנאשם אינו חייב לשקול במאזניים כל תשובה למדובב, כדי שניתן יהיה להסיק ממנה בעתיד שאם היתה לו תשובה טובה יותר, ולא אמר אותה, מכאן שהתשובה שאמר מגלה מעורבות בשוד.

לא זו אף זו, הנאשם (שהיה אותה עת חשוד), הכחיש לכל האורך את מעורבותו בשוד, בכל שיחותיו עם המדובב הראשון, ועם המדובב השני. גם אדם המכחיש מעורבות בשוד אינו חייב לחזור בואפן מילולי על אותה נוסח הכחשה. בשלב מסוים גם אם אמר את המילים "לא היה שם אף אחד שמה", במקום לומר אני לא יודע במה מדובר ואינני מעורב בשוד, אינם יכולים להוות אפילו לא ראשית ראיה להפללת אדם במעשה חמור של שוד, כאשר נקודת המוצא היא חפותו של כל אדם.

2.7.ז "מותר לנו לקחת לה" ואין ערך לשבועת הזקנה היהודיה

162. בחקירה הראשית מציין המדובב כי שאל את הנאשם מדוע שדד איזה זקנה יהודיה, והנאשם אמר לו כי אין ערך לשבועה של זקנה נשדדת שאינה נמנית על דתו (הנאשם מוסלמי והנשדדת יהודיה), וזאת בהמשך לדברים שנכתבו בעדותו במשטרה (נ/ו, עמ' 1

- שורות 16-18) "הוא ענה לי שהדת שונה מהדת שלנו, והשבועה שלה לא תופסת ומותר לנו לקחת לה. הוא התכוון ב"לנו" לתושבי שטחים. ואנחנו מותר לנו לקחת מיהודים כי הדת שלנו לא כמו הדת שלהם".
163. ברם, כאשר מתבוננים בדיבוב עצמו, כפי שמפרט ומצטט עו"ד סודרי בסעיף 139 לסיכומיו בכתב, החשוד אומר שהוא לא עשה ורק לאחר מכן כאשר המדובב שאל אותו "ואם תבוא ותשבוע", השיב לו הנאשם: "איך תשבוע? הדת שלנו לא כמו הדת שלהם".
164. צודק הסניגור כי בעדויות של המדובב יש מספר שינויים לעומת התמליל (סעיף 140 לסיכומיו): השמטת הכחשת הנאשם; הוספת מניע לאומי, כאילו מותר לתושבי השטחים לקחת את רכוש היהודים; הצגת עניין השבועה כנימוק מרכזי של הנאשם ממנו ניתן כאילו להסיק שהוא יודע שהנשדדת היא יהודיה ובכך נטל חלק בשוד, מסקנה מרחיקת לכת שאין לה בסיס.
165. מכאן, שאין לקבל את דברי המדובב, הן לגופם, ויש בהם אינדיקציה נוספת (אם צריך כזו), לחוסר אמינותו של המדובב וליכולתו הלא מוגבלת לומר דברים שאינם אמת, ללא כל קושי.
166. בהקשר זה ראוי לציין כי כאשר נשאל על כך המדובב ביום 6.10.14, ניתנה לו הזדמנות להסביר את עצמו ולאורך שלושה עמודים, עמ' 927-929, התחמק מתשובה והסביר שאיננו זוכר.
167. לא למותר להזכיר, כי המדובב, במסגרת תשובותיו שאיננו זוכר, לא מצא כל הסבר לכך שכאשר יצא מהדיבוב ומסר הודעות למשטרה, לא הזכיר שהנאשם (החשוד אז), הכחיש מספר פעמים את מעורבותו בשוד. וכך נוסח השאלות האחרונות שנשאל המדובב על ידי הסניגור ביום השמיני של חקירת המדובב (עמ' 929, שורה 10-עמ' 930, שורה 19):
- "ש. למה לא זכרת משפט אחד קטן שהוא אמר לך באמצע, למה העדות שלך לא תופסת? הוא אמר לך כי אני לא עשיתי, למה את זה לא זכרת?
 ת. לא זכרתי כי לא זכרתי.
 כב' השופט דרורי: טוב.
 ש. לא זכרת כי לא זכרת?
 ת. כן.
 ש. ז"א, את כל הדברים האחרים אתה חשבת שהם חשובים, וכן זכרת. אבל את זה שהנאשם פעם נוספת אומר לך את זה אתה לא זוכר.
 ת. לא זכרתי את האמת.
 ש. ו... למה שאתה מציג, מציג את השיחה הזאת במהלך החקירה גם, גם ממש יום יומיים אחרי שהשיחה הזאת מתקיימת, לחוקר אתה זוכר את כל הפרטים, גם כשאתה מגיע כאן ומעיד בבית משפט, ולפני זה מדבר עם התובעת ומספר לה את זה.

כב' השופט דרורי: טוב.

ש. למה את זה אתה לא זוכר להגיד?

ת. כשבאתי לפה בפעם ראשונה, ואני הסברתי שעברתי על העדויות שלי בגלל זה אני זוכר את התיק, נכון.

ש. נכון. אבל בעדויות שלך אתה לא אמרת בשום מקום שהנאשם אמר "לא עשיתי". עכשיו אתה מסכים איתי שהראיתי לך עכשיו לפחות שלוש פעמים במהלך הדיבוב, לא בשלבים המוקדמים שלו, בשלבים שהם אחרי השיחה עם הקצין אייל והעניין של הפרוטוקול וכל הדברים האלה שהנאשם פעם אחר פעם אומר לך במפורש, לא ברמז, "לא עשיתי"?

ת. אתה אומר.

ש. אתה לא מתווכח עם זה אם אני מקריא לך את זה מהתמליל.

ת. אני לא מתווכח.

ש. אתה גם מסכים איתי שאת אף אחד מהפעמים האלה אתה לא הזכרת, לא בפני החוקרים ולא בפני התובעת.

ת. כנראה שכחתי לזכור.

כב' השופט דרורי: תודה רבה.

ש. עכשיו אני אגיד לך את התשובה האמיתית.

כב' השופט דרורי: אדוני מיצינו את זה.

ש. התשובה האמיתית היא מאוד פשוטה,

ת. כן.

ש. ואני סוגר בזה את מה שאמרתי לך בהתחלה בהתחלה, כשהתחלתי לחקור אותך.

ת. כן.

ש. הסיבה שהיא בגלל שכל העדות שלך נגד מארד פקיה זו עדות שבאה להפיל אותו סתם בדברים שהוא לא עשה, ורק מתוך מטרה אחת, כי אתה מדובב שמעליל על אנשים במטרה לקבל מזה תגמול כספי, ואתה בזכות השקרים ששיקרתי על מארד פקיה דאגת לזה שהיה בסיס כאילו להגיש נגדו כתב אישום, ובזכות זה גם קיבלת כסף, נכון?

ת. לא נכון.

3.7.ז. עדות המדובב לפיה הנאשם סימן לו בתנועות ידיים שהשודדים היו רעולי פנים

פנים

168. כפי שכבר צוין לעיל (פיסקה 115), עניין זה היה אחד הנושאים המרכזיים שעבר לאורך כל הדיונים בבית משפט זה.

169. המדינה ביקשה להסיק מדברי המדובב שהנאשם סימן לו בשני ידיו בצורת עיגולים מול עיניו, כי המשתתפים בשוד היו רעולי פנים.

170. הסניגור קושר עניין זה של סימוני הנאשם בעיגולי אצבעות מסביב לעיניו, יחד עם נושא נוסף, ושניהם הינם הכותרת של סעיף ב.10 ח. לסיכומיו שבכתב: "שקרי המדובב ביחס לסימוני הנאשם ואמירת הנאשם כי סניגורו הזהיר אותו" (סעיפים 149-164). כמו כן התייחס לכך הסניגור, בפרק שלאחריו, "שלילת גירסת המדובב ביחס לסימונים מצד

- הנאשם, מתוך ממצאי התצפית לתא, ושקרי המדובב ביחס לידיעתו בעניין מיקום התצפית" (סעיפים 165-175).**
171. גם כאן, נקטה ב"כ המאשימה בשיטת העדר התגובה, וכפי שהסברתי לעיל, מאחר ונימוקי הסניגור משכנעים המה, ועל פיהם אין כל ראיה לחובת הנאשם בכל הקשור לאותם סימנים, וכאשר מולם אין תזה אחרת, יש לקבל את עמדת הסניגור, כחלק מהעקרונות של הדין הפלילי, שכל ספק פועל לטובת הנאשם.
172. השתכנעתי כי סיפורי המדובב כאילו היו תנועות של הנאשם, שלא תועדו בצילומים, אינה מתיישבת עם החומר שיש בפניי, הן לעניין מיקום התצפית, והן לעניין הנתון המרכזי לפיו כל העדים שצפו במתרחש בתא בעירנות, לא העידו כלל על אותם סימנים נטענים (ראה הפירוט בסעיפים 165-166 לסיכומים בכתב של הסניגור).
173. גם אם אקבל את גרסת המדובב – וכאמור אני קובע שהיא גירסה שיקרית – מבחינת דיני הראיות, אין לי כל חוליית קשר בין נתון עובדתי לפיו חשוד מסמן באצבעותיו שני עיגולים על עיניו, לבין המסקנה כי משמעות תנועות אלה היא שהמשתתף בשוד היה רעול פנים. העליתי עניין זה בסיכומים, אך בפי ב"כ המאשימה לא היתה תשובה לכך.
174. והעיקר – בכתב האישום אין אפילו רמז כי השודדים היו רעולי פנים.
175. יתרה מזאת, עברתי אות באות על עדות המתלוננת שהוגשה בהסכמה (ת/6), וגם בה אין צל צילו של רמז כי מבצעי השוד היו רעולי פנים. כל מה שנאמר הוא שאחד מהם חבש כובע שעליו כתוב המילה "משטרה" (ת/6, עמוד 1, שורה 15) אותו אדם היה מאוד גבוה (שם, שורה 16). אין כל טענה כי הנאשם עונה לדרישות אלה, והוא אינו גבוהה.
176. יתרה מזו, על פי עדות המתלוננת, היא ראתה רק את הבחור הראשון, ואותו אינה יכולה לזהות (שם, עמוד 6, שורות 12-13).
177. מכאן, שאם אקבל ברצינות את טענות המדובב, ואאמין לו (דבר שאני רחוק מאוד מלעשותו), הרי מדובר בשוד אחר ובמקום אחר שכן השודדים בתיק שבפניי, על פי עדות המתלוננת, לא היו רעולי פנים.
178. העולה מתת פרק זה הוא כי לא ניתן להסיק מדברי המדובב מהומה בעניין תנועות העיגולים על העיניים, לעניין הרשעתו של המערער.
- 4.7.ז דברי המדובב שהנאשם אמר לו מה יקרה אם "יפתח עליו" אחד משותפיו**
179. בעיני המאשימה, הדברים שאמר הנאשם "אני בטוח שאין דבר כזה, מה הוא יפתח", בתשובה לשאלת המדובב "אם אחד מהם יפתח עליך מה תעשה" (שצוטטו בפיסקה 114 לעיל), מהווים הוכחה נוספת לכך שהנאשם הודה בביצוע השוד.

180. אולם, גם בעניין זה חקירותיו הנגדיות של הסניגור, כפי שפורטו וצוטטו לאורך פרק ב.10.ד לסיכומיו, שכותרתו "שיקרי המדובב ביחס להתבטאויות הנאשם בעניין שותפיו לעבירה" (סעיפים 109-128 לסיכומיו בכתב), וכן טענותיו בפרק ב.10.ה לסיכומיו, תחת הכותרת "שיקרי המדובב ביחס להתבטאויות הנאשם בעניין חבריו העריינים" (סעיפים 129-136), מוכיחים כי דברי המדובב, אינם נכונים ככל שמדובר בציטוטים המדוייקים מהתמלילים, ובכל מקרה, אין בהם כדי להסיק את אשמתו של הנאשם.
181. בעניין זה התעוררה השאלה מהו הקונטקסט שבו נאמרו המילים "פיש יא זאלמה", שמשמעותם, אין אף אחד. דברים אלה אמר הנאשם בהקשר הבא:
"מדובב: אתה עשית או לא עשית?."
החשוד: לא עשיתי, כל עוד אתה יודע שאתה לא עשית ככה אז זהו.
המדובב: לפני רגע שאלתי אותך מישהו ראה אתכם נכנסים, עשית לי ככה, עכשיו אתה אומר לי לא עשיתי, מה אתה מסתלבט עליי.
החשוד: יא זלמה, לא עשיתי."
 ובהקשר נוסף:
"מדובב: אף אחד לא ראה אתכם? כאילו ברח', בבניין, אף אחד לא ראה אתכם.
חשוד: אין לי יא זלמה."
182. וההקשר שבו נאמרו הדברים על כך שמישהו אחר "יפתח" על הנאשם, הוא זה:
"מדובב: ... אם אחד מהם יפתח עליך מה תעשה.
החשוד: יפתח?
מדובב: כן.
החשוד: מה הוא יפתח.
מדובב: מה מה הוא יפתח.
החשוד: אני בטוח שאין דבר כזה, מה הוא יפתח? אני בטוח."
183. על רקע זה מוסבר על ידי הסניגור, כי מאחר והנאשם הביע ביטחון שאיש מחבריו לא יפתח עליו, המדובב הוא זה שהנחה את החוקרים לערוך לנאשם תרגיל גירוי ולהטיח בנאשם שמישהו "יפתח עליו", כדי לגרום לו להודות, וזאת לא משום שהנאשם כבר הודה, אלא כדי לנסות לשכנעו – במסגרת החקירה – להודות (ראה: סעיף 124 לסיכומי הסניגור).
184. עו"ד סודרי גם מנתח לאורך את התמלולים שהיו בתא, ומשווה אותם מול טענות המדובב, ומסיק כי השקר של המדובב הוא משולש: הוא המציא כאילו הנאשם אמר שהוא בוטח בחבריו, שאיש מהם לא "יפתח" עליו; המדובב הסתיר את הכשחתו המפורשת של הנאשם, לפיה לא ביצע את השוד; לעומת זאת, המדובב העיד כאילו הנאשם לא הכחיש את המעשה (ראה סעיף 126 לסיכומי הסניגור וההתייחסות לעדות המדובב מיום 14.4.27, בעמ' 162).

185. לא ראיתי צורך לפרט את כל הטענות ביחס לחוסר האמת בדברי המדובב בעניין התבטאויות הנאשם ביחס לחבריו העבריינים, והדברים כתובים בפרק ב.10. ה הנ"ל של סיכומי הסניגור.

186. מכאן עולה, כי גם אמירה זו של המדובב, כאילו הנאשם אמר מי זה שיפתח עליו, כאינדיקציה לכך שהנאשם נטל חלק בשוד, אין לה בסיס ואינה יכולה לשמש ראיה לחובת הנאשם.

8.ז. המדובב - סיכום

187. סיכומו של פרק זה הוא כי במקרה רגיל יש להתייחס למדובב בחשדנות בסיסית לאור עברו הפלילי והתמורה הכספית שהוא מקבל עקב עדותו. במקרה שלפנינו מדובר באדם שקיבל בעשרות מקרים בונס שהוא תוצאה של "הצלחה", קרי: הבאת "ראיות" כאלה שיולידו כתב אישום. המדובב שבפניי, כפי שהסברתי לעיל, אינו דובר אמת ולא ניתן לסמוך עליו. גם אם אניח שחלק מהדברים שאמר בדבר תנועות גוף או התבטאויות שלא מצאו את מקומם בקלטות, אין בהם כדי לשמש ראיה לחובת הנאשם.

ח. הסבר הנאשם להימצאות טביעות כף היד בחדר המדרגות

188. הקדשתי פרק ארוך לכך שטביעות כף היד אינן יוצרות קשר הכרחי לשוד, שכן לא היו בתוך הדירה או על אחד מהחפצים הנשדדים, אלא בחדר המדרגות, ואין כל אפשרות לדעת מתי הוטבעו (ראה הסיכום של פרק ו' לעיל בפיסקאות 108-110, וכן בניתוח שקדם לכך לאורך כל הפרק הנ"ל).

189. טענת המדינה בהקשר זה היא כי הנאשם שיקר בעדותו במשטרה כאשר הכחיש שבכלל היה בירושלים. רק בשלבים מאוחרים יותר סיפר שחיפש מקום עבודה אך לא יכל להצביע על כך שהיה בשכונה או בבניין שבו ארע השוד. מכאן מסיקה המדינה כי הנאשם – אשם.

190. מאידך גיסא, טענת הסניגור היא – והדבר עולה גם מדברי הנאשם עצמו – כי כנגד הנאשם היה מאסר על תנאי בגין עבירות שב"ח, והוא חשש מאוד פן יודה בכניסתו לישראל ובכך יענש הן בעונש בגין העבירה החדשה, והן בהפעלת מאסר על תנאי.

191. ב"כ המאשימה חקרה חקירה נגדית ארוכה את הנאשם, ובסיכומיה ניתחה והסבירה את שקריו (עמ' 1205 ואילך). מכאן ביקשה להסיק כי בהעדר הסבר סביר לנאשם, טביעת כף היד בחדר המדרגות (לשיטתה, יחד עם עדות המדובב), מובילים להרשעה. בהקשר זה, אזכיר את טיעונו שובה הלב של הסניגור: אם המדינה לא האמינה לנאשם שבא לירושלים מספר פעמים כדי לחפש מקום עבודה, מדוע הגישה נגדו כתב אישום על ביצוע מספר עבירות של שהות בלתי חוקית?!

על כורחך, גם גורמי אכיפת החוק, מאמינים לנאשם, עד כדי כך שמוכנים לחתום על כתב אישום המייחס לו מספר עבירות של כניסה לישראל שלא כדין, וזאת ניתן להוכיח רק אם

- מאמינים לנאשם שאכן יצא מכפרו, עלה על אוטובוס, וחיפש מקום עבודה בירושלים מספר פעמים.
192. ברם, לאחר שבחנתי את הדברים, הגעתי למסקנה כי גם אם מדובר בנאשם שבחר, באופן מודע, בתחילה לא לומר אמת לעניין הימצאותו בישראל, והסביר זאת בטעם של חשש מהפללתו העצמית, והסיכוי כי יופעל נגדו מאסר על תנאי, עדיין לא הוכח באופן ודאי וחד משמעי שהנאשם אינו אומר אמת כאשר היה באותו בניין לחפש מקום עבודה.
193. בעניין זה אזכיר כי הנאשם הציע למשטרה לנסוע ולהראות לה באיזה תחנות הוא יורד לחפש מקום עבודה, אך המשטרה לא הסכימה לכך וב"כ המאשימה הסבירה כי מדובר בעניין מקצועי (עמ' 1206, שורה 17 ואילך).
194. כבר במהלך הטיעון הזכרתי כי הנימוק כי מדובר בהכרעה "מקצועית" של המשטרה שלא לצאת עם הנאשם כדי שיראה באיזה אוטובוס הוא נוסע, ובאיזה תחנה הוא יורד, היא טענה שאינה משכנעת (עמ' 1206, שורה 23).
195. והנה, בעת איסוף פסקי הדין בתיק זה, מצאתי שבפני בית משפט השלום בחיפה (כב' השופט ערן קוטון) הובא מקרה דומה, שבו נאשם טען להסבר סביר להימצאותו במקום, וזאת "כנגד" טביעת כף יד שהיתה בחלון הכניסה לדירה (בעוד אצלנו הטביעת כף היד היתה בחדר המדרגות). בית המשפט מבקר את המשטרה על אי החקירה בעניין זה, וקובע כי בשל כך לא הורם רף ראייה נדרש, ובשל כך קבע את הדברים הבאים (פיסקאות 19-20 להכרעת הדין בפרשת אבו עבאס, שהובאה בפיסקה 74 סיפא לעיל):
- "נוכח כל האמור לעיל, נותר ספק עימדי בדבר השאלה האם היה זה הנאשם שפרץ לדירת המתלוננת וגנב את רכושה. למרות טביעותיו שנמצאו על משקוף חלון הדירה, לא שוכנעתי במידה הדרושה כי הראיות שהוצגו מובילות למסקנה אחת וחד משמעית כי היה זה הנאשם שביצע את עבירות ההתפרצות והגניבה המיוחסת לו.**
- מהספק זכאי הנאשם ליהנות.**
- אני מזכה את הנאשם מחמת הספק."**
196. אם כך נפסק ביחד לטביעת אצבע על חלון הפריצה, קל וחומר בן בנו של קל וחומר, כאשר מדובר בחדר מדרגות, המשמש כמה דירות.

ט. הערות לפני סיום

197. כבר הערתי לעיל (פיסקה 105), כי לא בכל תיק יש ראיות חד משמעיות של מצלמה במקום האירוע, שבו מופיעים תמונות ברורות של השודדים והצילום כולל תאריך, יום ושעה.

198. אולם, ראיות נסיבתיות, כבסיס להרשעה, מחייבות עוצמה כזאת, שבשילובן יחד, התוצאה הבלתי נמנעת היא הרשעה.
199. לא כן במקרה שבפניי.
200. לא הובאה כל ראיה פורנסית או אחרת ביחס לשוד עצמו. קראתי את עדותה של המתלוננת, ולא ברור לי מדוע לא נלקחו טביעות אצבע מהמסקינג טייפ על ידיה ורגליה (ת/6, עמ' 1, שורות 19-20) או המגבת שבה השתמשו (שם, שורה 21), וכן מקומות נוספים בדירה שבה בוצע השוד. כמו כן, לא מצאתי בחומר הראיות כל התייחסות לנושאים שהועלו על ידי המתלוננת, ובהם המפתח שהיה ברשות השודדים, שאיפשר כניסה לדירה ונעילתה בתום השוד, וכן פרטים ביחס לקשר בין השודד לבין משפצים שהיו קודם או בין השודד לבין בנה של המתלוננת. ייתכן כי בכל הנושאים הללו, נעשתה חקירה, שלא דווחה לבית המשפט, כי הממצאים היו שליליים.
201. בנסיבות כאלה, כל העדר נתון כזה, צריך לפעול לטובת הנאשם, בין אם מדובר במחדלי חקירה פוזיטיביים, ובין אם היתה תשובה של מז"פ כי אכן נעשה ניסיון למצוא ראיות אלה והם לא התגלו (ממצא כזה של מז"פ, לא הוגש בתיק זה).
202. במהלך הראיות שבפניי, הובאו עדי משטרה לא מעטים כדי לספר לבית המשפט על כך שצפו בתא המעצר שבו היה הנאשם, תחילה עם מדובב א', ולאחר מכן עם מדובב ב'. הסניגור, בחקירתו הנגדית, הצליח לגלות כי חלק מאנשי המשטרה לא אמרו אמת, ומילאו טפסים מאוחר יותר מקרות הארועים. כמו כן, קצין המדובבים שוחח עם המדובב, במהלך ההפסקות בעדותו, בניגוד להוראותיי. הדבר קיבל ביטוי בפרוטוקול. לא ראיתי לנכון להעמיק בנושאים אלה, שכן אין הם חיוניים להכרעת הדין. חזקה על ב"כ המאשימה, שתפנה את תשומת הלב של הגורמים המוסמכים במשטרה, ביחס לעדויות השוטרים, כולל קצין המדובבים האמור.
203. תיק זה מדגים את המשקל שנותנים גורמי אכיפת החוק למדובבים.
204. גם אם מדובר בהכרח בל יגונה, והמדובב הינו כלי חשוב למציאת עבריינים ולביעור הפשע (אם כי קצין המדובבים מסר שבארצות מפותחות לא פחות מאשר מדינת ישראל, כגון: אנגליה וארה"ב, לא נעשה שימוש בדרך שגרה במדובבים), יש לזכור כי מדובר בדרך כלל בעבריינים, המקבלים שכר בגין עדותם, וחלקם הופך עניין זה למקצוע, ששכרו בצידו (המדובב שבפניי העיד על כך שהוא קיבל בונוס של 3,000 ₪ עבור עשרות מקרים).
205. המדובב שבפניי, כפי שקבעתי, לא דיבר אמת.

206. אינני יכול להסיק, כפי שניסה לרמוז הסניגור, כי זו שיטה של אותו מדובב, וכי נתוני היסוד של עבר פלילי של 20 שנה בעבירות אלימות חמורה, ועוד (ראה: הפרטים בפיסקה 126 לעיל), הביאו לכך כי ליבו גס, והוא שיקר בעבר וישקר בעתיד.
207. ב"כ המאשימה, כמייצגת את זרועות אכיפת החוק, הכל מהחוקרים, קצין המדובבים ועד לפרקליטות, ראתה תיק זה כתיק דגל, ועל כן, כמוזכר לעיל (פיסקאות 36-37), השתכנעה פרקליטות המדינה להגיש פעמיים ערעור לבית המשפט העליון, כדי שלא לחשוף את פרטי זהותו של המדובב.
208. ברם, עם כל המאמץ ההירואי, בטוחני כי הפרקליטות תערוך בדק בית יסודי ביחס לאותו מדובב, ותשקול שבע פעמים ושבע, האם יש מקום להעסיקו בדיבובים נוספים (אינני מחווה דעה, האם יש מקום לערוך בדיקת עבר של הדיבובים, שמכוחם הורשעו רבים; עניין זה חורג מפסק דין זה, אך לא נמנעתי מלהזכירו, שכן ראשי פרקליטות המדינה טוענים לא אחת, כי מטרת הפרקליטות אינה להרשיע, אלא להגיע לחקר האמת).
209. לא אוכל לסיים פרק זה של הערות אגב, מבלי לשבח את מסירותו ונחישותו של הסניגור, עו"ד קובי סודרי, שלא הותיר אבן בלתי הפוכה, בחקירתו הנגדית. הוא גילה שליטה במכלול הראיות, הציב זה מול זה מסמך או עדות ממקומות שונים, והשכיל לסכם את הדברים בכתב וגם בעל-פה.
210. לא אחת נכתב כי החקירה הנגדית היא כמעט האמצעי היחיד שנותר לנאשם מול כוחה של המדינה, שבאה לידי ביטוי במשטרה ובפרקליטות. במקרה שלנו כוח זה אפילו חדר לתאו של הנאשם במסווה של חשוד אחר, שלבסוף התברר שהוא מדובב.
211. התיק שבפניי מוכיח כי אכן גם אם מדובר באמצעי כמעט יחיד, עדיין שימוש מקצועי בו, על ידי סניגור מיומן, המתכוון לכל דיון, וכל רזי החומר גלויים בפניו, יכולים לסייע לבית המשפט להגיע לחקר האמת, כפי שנעשה בתיק זה.

י. סיכום

212. כמובטח בפיסקה 53 לעיל, אסכם, בתמצית, את נימוקיי לזיכוי.
213. ככל שמדובר בטביעת כף היד (פרק ו), גם לאחר שקיבלתי את עמדת המאשימה כי דין טביעת כף יד כדין טביעת אצבע, וכי המעתק וההשוואה בוצעו בצורה מקצועית, קבעתי כי מבחינה משפטית, מאחר ומדובר בטביעת כף יד על לוח שיש בחדר המדרגות, ולא על טביעת כף יד או טביעת אצבע בתוך דירת השוד, ולא כל שהן שלא בחפצי השוד, מדובר בראייה נסיבתית חיצונית, שאין בה לבדה כדי להביא להרשעה.
214. הסברי הנאשם, כפי שפורטו בפרק ח, די בהם כדי להביא לזיכוי, כפי שנעשה הדבר בבית משפט השלום בחיפה, כאשר שם טביעת כף היד היתה בחלון הפריצה, ובקל וחומר.

215. המדובב – שעמד במרכז תיק זה (הוא העיד לאורך שמונה ישיבות, ועניינו עמד במוקד הדיונים בשני הערעורים בבית המשפט העליון), לא אמר אמת, ולא ניתן להשתית ממצא עובדתי כלשהו על דבריו (זולת הדברים שהוקלטו בתא, שלגביהם גם הסניגור מסכים שהם נאמרו). מאחר ואין חולק כי הנאשם לאורך כל שיחותיו עם שני המדובבים הכחיש באופן נחרץ ועיקבי את השתתפותו בשוד, אותם קטעי דברים, ותנועות ידיים, שמכוחם ניסה המדובב להסיק כאילו הנאשם הודה בשוד – אינם יכולים לשמש בסיס להרשעה, הן בשל הקביעות העובדתיות כי המדובב אמר דברים או תאר מעשים שלא היו, והן – לחילופין – שאין בדברים אלה, גם אם נאמרו או בוצעו, כדי להוות ראיות מספיקות להרשעת הנאשם.
216. סוף דבר כתחילתו. כפי שכתבתי בפיסקה 2 בפתח הכרעת הדין, אני מזכה את הנאשם מעבירת השוד בנסיבות מחמירות, ומרשיע אותו בעבירות של שהות בישראל שלא כדין.

ניתנה היום, ה שבת תשע"ה (25.1.15), במעמד ב"כ הצדדים והנאשם.

משה דרורי, שופט

סגן נשיא

משה דרורי 54678313-/-

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה